Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1151 — ՇԱԲԱԹ 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 — (Ն. Տ.) 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 — 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1305

20 ՓԱՐԱՆ (ՄԻՆՉԵՎ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՌԱՒՕՏԱԿԱՆ ԳԻՆԸ ԵՒ ԻՆՉ ԷԱՒՈՐԻՆՈՒ ՊԷՏՔ Է ԱՌՔՎԻ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱՆ (ՄԻՆՉԵՎ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ)

ԳԱՅԴԱԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	160
»	Վեցամսեայ	» »	80
»	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց համար	Տարեկան		
	Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար	Վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս զրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeny Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՐՆ Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Նոյմ. առ Թայմս.

«Այս առաւօտ Քէօնիկսպերկ յա-«ւելուած մը հանելով, դրապէս կը ծա-«նուցանէ թէ Պերլինի ռուս դեսպան Նուվալով Կոմս պաչտօնապէս հաղորդած է ուր որ անկ է, թէ Զարն ամսոյս երկրորդ շաբթուն մէջ Պերլին պիտի գայ, ուր 14 ժամու չափ պիտի մնայ։ Նոյն լրագիր կ'իմանայ Բեդերպուրկէ թէ Զարին բրուսիական համազգեստը Քուխէնհակ զրկուած է, այնպէս որ բնաւ տարակոյս չէ մնացած թէ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսերը պիտի տեսակցին։ Այս ստուգութեան վրայ խօսելով, Քէօնիկսպերկ Զայտունկ կ'ըսէ.

«Ի՞նչ է այս այցելութեան շարժա-«ռիթը։ Դիտենք թէ Ալէքսանդր Գ. «բնաւ չի սիրեր ցոյցերն, հանդէսներն, «և մանաւանդ բնաւ չսիրիր օտար «երկիրներ ուղեւորելէ։ Դիտենք թէ «հակագերման բուռն հրատարակու-«թիւնը եղան Զարին աչաց տակ, և «սակայն Զարը Պերլին կուգայ, կրնանք «ուրեմն ենթադրել թէ Զարին այցելու-«թիւնը կարգադրողներ քաղաքական «նպատակ մ'ունեցած են, եւ ի՞նչ «նպատակ կրնար կենալ բայց եթէ քա-«ջալերել սեղանաւորական աշխարհը՝ «վստահութիւն ունենալու ռուսական «արժեթղթոց վրայ։ Թէ այս այցելու-«թիւնը կարգադրողներուն բաղձանք-«ները պիտի կատարուի՞ն, եւոքը պ-«տի տեսնենք։ Առ այժմ դիտելի է որ «Մակարանին մէջ ոգեւորութիւն ու «վստահութիւնը կ'աւելնայ, քանի որ «կ'աւելնայ Զարին այցելութեան հա-«ւանականութիւնը։»

«Զարին Պերլին այցելուն իրական նպատակն անհասկնալի կը մնայ, (կ'ըսէ Թայմսին Թղթակիցն.) և միայն սապէս կրնայ բացատրուիլ թէ Զարը պաչտօնական քաղաքավարութեան անխուսափելի պարտաւորութիւն մը կ'ուզէ կատարել։ Զարին չարժառիթը անհասկնալի կը մնայ այնու պատճառաւ մանաւանդ թէ աւստրեան սահմանաց վրայ ռուս զօրաց համախմբման լուրերը կ'առնունք։ Վերջերս Մոսքուայէ վերադարձող գերման ուղեւորէ մը կ'իմանայ Քէօլն Զայտունկ թէ այս մասին տարակոյս չկայ բնաւ։ Այս օրերս Մոսքուայի մօտ հաստատուած հեծելազօրաց բաժինն եւ մաս մը հրետանաւոր (թնդանօթաձիգներ) աւստրեան սահմանագլուխը գացին, Լուպլինի կողմերն։ Ի Վիլնա, յիշեալ ուղեւորն իմացեր է թէ հոն գտնուող զօրքեր Բրուսիոյ սահմանագլուխը պահպանող ռուս զօրախմբերն ստուարացնել սահմանուած են։ Ուրիշ ուղեւորէ մը կ'իմանայ Քէօլն Զայտունկ թէ արդէն աւստրեան սահմանագլուխը գտնուող ռուս զօրաց վրայ պիտի աւելնան 24 հեծելախումբք և 16 թնդանօթք։ Խոհեմութիւն է չատ կարեւորութիւն չտալ այս տեղեկութեանց, մինչեւ որ անոնց վրայ ռուսական բացատրութիւն մը առնունք։»

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. Աւստրիական Պատուիրակութեան մէջ, Բալնոքի կոմս, Սերպիոյ գործոց վրայ խօսելով, ըսաւ թէ Պ. Կարաչանինի Նախարարութեան անկման պատճառն այն էր թէ կառավարական կուսակցութիւնն ոչ ևս մեծամասնութիւն ունէր Սքուբշինային մէջ։ Կոմս Բալնոքի յարեց.

«Սերպիոյ նախարարական տագնա-«պին ծագումէն առաջ յայտարարե-«ցինք թէ գոհ պիտի լինինք ամեն «նախարարութենէ որ վայելէ Միլան «Թագաւորին վստահութիւնը։ Պ. Ռիս-«դիչ նախարարութեան դէմ հանրային «կարծիքն արժան եղածէն աւելի «անվստահութեան նայեցաւ։ Պ. Ռիս-«դիչ, իբրեւ փոքառաւ և հայրենա-«սէր մարդ, չատ լաւ պարտի գիտ-«նալ թէ Սերպիա անկախութիւն ստա-«ցած լինելով՝ ըստ այնմ նոր և առա-«ուընէ տարբեր ընթացք մը պէտք է «ունենայ։ Ցարդ Ռիսդիչեան նախա-«րարութենէն գանգատելու պատճառ «մը չունեցանք։ Ցուսամ թէ մեր բա-«ցակայական յարաբերութիւնք պիտի «պահպանուին ապագային մէջ։ Միայն «Թագաւորին իմաստութիւնն ու փոր-«ձառութիւնն և մեր երկրի վրայ ու-«նեցած համակրանքն առ այս թան-«գագին երաշխաւորութիւն մ'են։»

—Արեւելեան Երկաթուղեաց բաղման նկատմամբ Քարնոքի կոմս ըսաւ որ թէպէտ այս երկաթուղեաց չինութիւնն աւարտած է, բայց բացումն յետաձգուած է Վիէննայի Դեսպանախորհրդոյն մերժումը [illegible] զի այդ Դեսպանախորհրդոյ մէջ, Թուրքիա, կասկածելով թէ Աւստրիա Սելանիկի կողմն աչք կունայ ունենալ, պայման դնել տուած էր թէ Կ. Պոլսոյ և Սելանիկի գիծերուն բացումը մի և նոյն ժամանակ տեղի ունենայ։ Բայց, յարեց Քարնոքի, Աւստրիոյ Կառավարութիւնն այս գծերուն ըստ կարի չուտ բացուիլը կ'ուզէ։

ՀՐԱՋԻՆՈՒՑ ԹԷՕԴԻՐՆ ՅԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

(Թայմսին Վիէննայի Թղթակիցէն, 9 Նոյմ.)

«Մաճառ Պատուիրակութեան զինուորական գործոց ծանձնաժողովը այսօր առանց քուէարկութեան չնորհեց 15 միլիոն ֆիորին՝ Մանլիխերի բաղմահազարաւոր ծածուկ հրացաններու չինութեան համար։ Քուէարկութիւն չեղաւ. զի պատուիրակներէն ոմանք չատ վստահութիւն չունէին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատերազմական նախարար Պիլանտ Կոմսին վրայ, և այս վարկերու բովանդակ պատասխանատուութիւնը նորա վրայ կ'ուզէին թողուլ։ 15,000,000 ֆիորին տալու առաջարկն առանց դիմադրութեան անցաւ, բայց նաև առանց համոզման և առանց եռանդեան։ Զուարճալի հակապատկեր մը կայ աւստրիական և մաճառական Պատուիրակութեանց քուէներուն և Պատուիրակութեանց անդամներուն խօսակցութեան մէջ և իրենց լրագրաց միջոցաւ արտայայտած կարծիքներուն միջեւ։ Այս տարի ամեն որ բուռն զարոյթով լցուած էր պատերազմական նախարարին դէմ, բազմհարուածեան հրացանները դէպ չինել տալուն համար։ Անցեալ տարի Կոմս Պիլանտ արտասովոր բաներ խոստացաւ չքեղ լեզուաւ, և վարկ խնդրելու առթիւ հաչիւներ մատոյց, որոց բոլորովին մատացածին լինելն այժմ ակնայտնի կերեւի։ Տան երկու ամսէ ի վեր պատերազմական պաչտօնարանին կողմէ ցոյց տրուած բոլոր գործունէութեան արդիւնքն այն է թէ աւստրօ-մաճառ բանակին այսօր մէկ հատ գործածելի բազմահարուածեան հրացան չունի։ զի թէեւ 200,000 Մանլիխեր հրացաններ չինուած են, բայց ասոնց բերանը պէտք եղածէն աւելի մեծ լինելով, փորձը ցուցած է անոնց անպիտանութիւնն, և այս անպիտան հրացանները մէկ կողմ չնետելու համար, այժմ կ'առաջադրուի մաճառ պահեստի զօրքերն անոնցմով զինել, որպէս զի պարապոյ ժամերուն մէջ խաղան, քանի որ չեն կրնար պատերազմի երթալ այս հրացաններով։ Մեծն Նաբոլէոն կ'ըսէր. «Աւստրիա միշտ գաղափար մը և բանակ մը պակաս ունի», և Կոմս Պիլանտ ձեռքէն եկածն ըրաւ արդարացնելու համար այս մեծիս։ զի եթէ այս վարկենիս պատերազմ մը ծագի, աւստրօ-մաճառ բանակը պիտի հարկադրի թշնամեաց դէմ ճակատիլ ա՛նպիսի զէնքերով որք ժամանակիս գիտնական բարւոքումներէն խրճալի կերպիւ ետ մնացած են։

«Զարմանալի չէ որ աւստրիական Պատուիրակութիւնն իւր ամբողջութեամբ գանգատելու պատճառ մը չի տեսներ այս ամեն բաներու մէջ. զի աւստրօ-մաճառ Տէրութեան աւստրիական մասին մէջ խորհրդարանական կառավարութիւն կայ չրսուիը, և Աւստրիոյ Նախարարապետ Կոմս Դաւաֆֆէ շուտով կը պատժէ ճիշդ բննադատութեամբք զինք անհանգիստ ընող լրագրերը, զրոս պարզապէս գրաւել կուտայ ի ձեռն ոստիկանութեան։ Բայց Մաճառստանի մէջ անկախութեան, խօսելու ազատութեան և հայրենասիրութեան շլացուցիչ ցոյց մը կայ միշտ։ Ի Մաճառստան, քաղաքագէտք Պատուիրակութեանց Նիստերուն կուգան՝ իրենց մինչեւ շրթունքը գանգատներով լեցուն, զրոս կ'ուխտեն դուրս տալ, ինչ ալ լինի հետեւանքը. բայց այս ամեն յանդուգն որոշմանց վախճանն այն է թէ ի վերջոյ Պատուիրակներն ամենայն խոնարհութեամբ կը քուէարկեն ինչ որ Պ. Դիձա ուուն տայ, և այս բաղմափորձ խելացի Նախարարապետն ալ ո՛և է կերպիւ միշտ բաւական պատճառներ կը գտնէ որպէս զի իւր Մաճառ վստահութիւն ցոյց տան ժամանակին պատերազմական նախարարին։ Անցեալ տարի Պ. Դիձա ջերմապէս կը յանդգնուէր Պիլանտ Կոմսին չինել առաջադրած մեծ բերնով հրացաններն։ Այս տարի նոյնչափ ջերմագինս կը դատապարտէ մեծ բերնով հրացաններն, եւ ամենայն վստահութեամբ կը յայտարարէ թէ չինուելիք նոր նոյն հրացանն,—որոյ ձեւոյն նկատմամբ նոյն ինքն Պիլանտ Կոմս վերջնական որոշում մը չէ մուած դեռ,—աշխարհի վրայ հնարուած լաւագոյն բազմհարուածեան հրացանը պիտի լինի։

Իբրեւ գործադիր իշխանութեան վրայ հսկող մարմիններ, Պատուիրակութիւնք իրօք նշանակութիւն չունին։ Թէ՛ աւստրիական և թէ հունգարական Պատուիրակութեանց ժողովներուն մէջ ամենուն նշանարանն այս է թէ արտաքին գործոց, պատերազմական ու նաւային գործոց և եղմտային գործոց երեք հասարակային նախարարք պէտք է յամենայնի պաչտպանուին, զի մի՝ գուցէ աննպաստ քուէ մը դպչի Թագաւոր Կայսեր, որ կ'անուանէ այս նախարարներ։ Կրաւորական հնազանդութեան վարդապետութիւնը Պ. Դիձա Մաճառստանի մէջ եւ Դաաֆֆէ Կոմս Աւստրիոյ մէջ ա՛նչափ կատարելապէս ներշնչած են, որ Թագաւոր-Կայսրը միայնակ կը կրէ պատասխանատուութիւն մը, զոր պէտք է բաժնէր Պատուիրակութեանց հետ, որք իւր խորհրդականք պէտք է լինին սահմանադրաբար։»

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՔ Ի ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳԻ. Շաբաթ օր ի Զիբակո կախուեցան ի մահ դատապարտեալ եօթն Անիշխանականաց չորսն, և մնացեալը ևս պիտի կախուին, եթէ Իլլինոյսի Նահանգապետը կենաց չնորհում չընէ անոնց։ Հազարաւոր ազերսագրեր ուղ-[illegible] նաց չնորհում խնդրելով այս Անիշխանականաց Համար, այլք — և մեծագոյն մասն — ընդհանրական անոնց պատժումը պահանջելով, ի խրատ և յօրինակ ծայրայեղ վարդապետութեանց ծաւալիչներուն։ Նոյմ. 7ին ոստիկանութիւնը նորէն 11 հատ ուժանակի ռումբ գտաւ Անիշխանականի տան մը մէջ, և այս գիւտ ա՛նպիսի տխուր տպաւորութիւն մ'ըրաւ, որ դատապարտեալ Անիշխանականաց մահուամբ պատժումը խնդրող հանրագրերու թիւն զղալապէս աւելցաւ, և կենաց չնորհում խնդրող հանրագիրը նուազեցան։ Ցայտնի է թէ Միացեալ Նահանգաց մէջ ժողովուրդն ինք կ'ընտրէ դատարանաց դատաւորներն։ Ի Զիբակո ընտրութիւն կատարելով այս օրերս, դատաւոր Կարի, որ դատապարտած էր Անիշխանականներն, 56,084 քուէով վերընտրեցաւ, մինչ իւր հակառակորդ ընկերվարական դատաւոր Պ. Պէյլը 6,258 քուէ միայն ստացաւ։ Դատաւոր Կարիի վերընտրութեան համար քուէ տուին թէ՛ Հանրապետականք և թէ ժողովրդականք։ Այս ընտրութիւն ցոյց կուտայ թէ երկու տիրող կուսակցութիւնք միացած են Անիշխանականաց ՀԱՍԱՐԱԿ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԴԱՏԱՒՈՐԻ ՎԵՐՋ տալու համար։

—Այս օրերս Միացեալ Նահանգաց ամեն կողմն նահանգային ընտրութիւնք կատարեցան։ Նիւ Եորքի Նահանգին մէջ ժողովրդականք դարձեալ յաղթական հանդիսացան։ Ցայտնի է թէ արդի Նախագահը, Պ. Քլիվլէնտ, կը վերաբերի ժողովրդական (դեմոքրատ) կուսակցութեան։ Այս ընտրութեանց արդիւնքը գուշակել կուտայ թէ Պ. Քլիվլէնտ պիտի վերընտրուի երկրորդ քառամեայ շրջանի մը համար։

ՍԵՐՊԻԱ, ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պ. Ռիսդիչ, Միլան Թագաւորին յատուկ խնդրանօք, ի բաց թողեր է Պերլիգրատ արտաքսեալ Մինայէլ Մատրապոլիտը Ռուսիայէն եւ կանչելու իսորհուրդ։ Որովհետեւ այս եկեղեցական համայնաւեան կամ ռուսասէր Սերպերուն երեւելագոյն ներկայացուցիչն և դիւցազնն էր, Պ. Ռիսդիչ, այս մասին զիջում ընելով Թագաւորին, իրմէ բոլորովին կը պարզեցնէ Սերպիոյ ռուսասէր կուսակցութիւնն, յորմէ կը ստանար ցարդ իւր կուսակցական զօրութեան մեծագոյն մասն։

—Անցեալները ծանուցինք Սերպիոյ Սինոդին մէկ յոյժ կարեւոր որոշումն, որով սերպ եկեղեցականութիւնը կը խնդրէր «Համայն Սերպերու Պատրիարքութեան» մը հաստատումն ի Պէլգրատ, իբրեւ չարունակութիւն Իփէքի վաղեմի Պատրիարքութեան, որ Հունգարիա փոխադրուած է (Քարլովիձ)։ Որովհետեւ Սերպիոյ մէջ Սերպիայէն դուրս ալ իշխանութիւն և ազդեցութիւն ունեցող Պատրիարքութեան մը հաստատումը կրնար վնաս յարուցանել ի մէջ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Սերպիոյ, Միլան Թագաւորն որոշեց երբ չտալ Սինոդին որոշման, և այս խնդրոյ մէջ ալ Ն. Վեհափառութիւն իւր կամքը քալեցուց հակառակ Պ. Ռիսդիչի։

Պուխարայի Էմիրն իմացուց Ռուսիոյ Կայսեր թէ Պուխարայի ժողովուրդը կ'ընդդիմանայ Քէրքիք կարեւոր գիրքին Ռուսաց կողմէ գրաւման։ Էմիրն հետեւապէս խնդրեց որ ռուս զօրաց Զարճուէ ի Քէրքի փոխադրումն յետաձգուի մինչեւ որ պուխարացի ժողովուրդը չհաշտի ռուսական ազդեցութեան։

—Պուլկար Կառավարութիւնը վերջերս դիմեց Ռումանիոյ, Ցունաստանի եւ Սերպիոյ Կառավարութեանց Սոֆիայի մէջ ունեցած ներկայացուցիչներուն, յայտնելով թէ քանի որ այս երեք պետութիւնք Պէրլինի Դաշնագիրին ստորագրող Տէրութեանց կարգին մէջ չեն, կրնան ամենայն իրաւամբ ճանչել Միերանիտ Իշխանին ընտրութիւնն։ Այս թելադրման սա միօրինակ պատասխանը տուին երեք պալքանեան պետութիւնք թէ իրենք հարկ անհրաժեշտ կը համարին պահպանել Պերլինի Դաշնագիրին, որով կարգ մը իրաւունքներ ստացած են, և հետեւապէս չեն կրնար՝ Միերանիտ Իշխանը ճանչելով այնպիսի ընթացքի մը մէջ գտնուիլ որ անհաճոյ թուի Տէրութեանց։

—Աւստրիոյ լրագիրը մեծ գովասիրութիւն կը խօսին Պառոն Հիրշի վրայ, որ, ինչպէս յայտնի է Աբեր-Եւրի ընթերցողաց, իւր միակ զաւակն ու ժառանգը կորուսանելուն վրայ, որոշած է 100 միլիոն ֆր. նուիրել Հրեից Եւրոպիոյ մէջ ունեցած բարեգործական ընկերութիւններուն։

ՖՐԱՆՍԱ. «Դայթակղութեանց Ցանձնաժողովը» (կ'ըսէ Պ. Պլովիձ՝ Վիլսոնեան եւ յարակից խնդիրներու քննիչ մարմնոյն համար,) գուսարեցաւ նորմ. Ոլն, և առանձնապէս ընտրեց Պ. Տէվոն, անունը չլսուած ծայրայեղ Երեսփոխան մը։ Ցանձնաժողովին պաչտօնն է Պատերհականաց կամ Զափաւոր Հանրապետականաց իշխանութեան միջոցին հանրապետական կառավարութեան ամեն տգեղ կողմերը քննել և երեւան հանել։ Իւր առանձնադրութիւնը պիտի հրատարակուին, այնպէս որ ամիսներով օտարազգիներ Գուլլառներուն վրայ պիտի լսեն սա տեսակ աղաղակներ, որք անչուշտ պատուաբեր չեն Ֆրանկալի։

«Հարցաքննութիւնն նախարարական խորհրդակցի մը (կամ նահանգապետի մը,) գողութեան եւ կաշառակերութեան ամբաստանութեամբք։» Բարիզանակ օտարազգիք անչուշտ լաւ տպաւորութիւն չպիտի տանին ո՛չ Ֆրանսայի պատուոյ վրայ ո՛չ ալ այս քննութիւնը խնդրողներուն հայրենասիրութեան վրայ։ Նաեւ, այս ծանձնաժողով կուսակցական զէնք մ'է. Կըրնայ ըստ կամս անպատուել քաղաքական հակառակորդներ, զի մասնիչք պակաս չպիտի լինին, և մասնիչներու չնորհիւ ծանձնաժողովին առջեւ եղողներուն վրայ արատ մը պիտի մնայ։ Նախագահական պալատն ևս ծանձնաժողովին ետեւն է, բաւ որ սա կը ընտրի դատապարտել կամ անտես անցնել զՊ. Վիլսոն։ Ամեն պարագայի մէջ, (կ'ըսէ Թայմսին բարիզեան Թղթակիցը,) սոյն քննութիւն յեղափոխական գործ մ'է. զի սանձ չունի մ'է գործադիր իշխանութեան իրաւասութեանց վրայ, և ամբաստանեալ քաղաքացիներ իրենց օրինական դատարաններէն տարբեր նոր և անձեռնհաս դատարանի մը առջեւ կը դրկէ։

Բաֆարէլ և տ'Անտլօ զօրավարաց և նոցա գործակիցներուն դատաստանն, (որոյ մանրամասնութիւններն հետզհետէ պիտի հրատարակենք,) անցեալ շաբթուն մէջ սկսաւ։

Տ'Անտլօ զօրավար Ֆրանսայէն փախած կամ երեսը ծածկած լինելով, չերեւցաւ։ Ամբաստանեալներէն մէկ ուրիշն ալ, Պիւլ անուն, ինքնասպան եղած էր։

Ընդհանուր դատախազին ամբաստանագրէն և ամբաստանելոց հարցաքննութիւններէն կարեւոր կէտ մը երեւան ելաւ, զոր այժմէն պէտք է նշանակենք։

«Եթէ, ըստ ընդհանուր դատախա-

—)(95)(—

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՌԷԶ

ՄԱՆՈՆ ԶՈՐՈՐԴԻ

ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ինք որ երկու զուտակ յաչտակած էր մարմէ մը, այժմ կը պատժուէր իւր զուտկո՛վ...

Գլխատածէն կոյր մի՛ջամտութենէն տարբեր բան մը կը տեսնէր այս պատժոյն մէջ։

Իւր խուճապանաց մէջ կը հարցնէր ինքնին թէ բաղդին մէկ վրիժառութիւնն էր միայն որ պիտի հարկադրէր զինքն զոհել իւր միակ զաւակն։ Եւ ինչո՞ւ համար ընէր այդ զոհողութիւնն... Որպէս զի անպատուութենէ, մահուընէ, եւ ապահովապէս անուանարկիչ դատապարտութենէ մը ազատէր այն յաչտակեալ երկու տղաքներն մին որոց դժբաղդութեան պատճառեալ էր ինք եւ զոր, քան եւ հինգ տարի առաջ, կենաց ամեն դժուարութեանց անդունդին մէջ նետած էր անգթորէն եւ ցուրտ վրիժառութիւն մը։

Այդ կէտին մէջ մանաւանդ կը տեսնէր պատիժն։ Իւր երիտասարդութեան ոճիրն իրեն դէմ կը դառնար իւր արբուն հասակին մէջ եւ քաւութիւնն իւր երեւակայածէն աւելի ահելի կ'երեւէր։

Երրորդ զաւակն էր զոր պիտի յաչտակէր այդ մորմէն, նոր վէրք մը պիտի աւելցնէր հին վէրքերուն վրայ, որք պիտի բացուէին, հանակ արիւնալ, առանց այլ եւս գոցուելու։

Կոմսը միայն գիտէր Գլէմանի գաղտ բնաւորութիւնն, այլ կոմսուհւոյն աչերը քաջալերուած էին մայրենի սէրէն, եւ բան մը չէր մակարերեր։

Ինչ ահելի տանջանք մը պիտի պատճառէր նա... Այսպէս, Դանէզուռի բոլոր կեանքը պիտի անցնէր չարչարելով այդ կինը զոր կը սիրէր, չարչարելով զնա կնոջ մը ամենէն թանկագին սիրոյն մէջ, զաւկին սիրոյն մէջ։

Պահ մը, իւր մտաց խուճապին մէջ, անձնասպանութեան գաղափարը կոմսին երեւցաւ իւր դերադոյն միջոց մը մէ՛կ անգամէն վերջ տալու իւր տառապանաց...

Քիչ մնաց որ տեղի տար, եւ հինգ վայրկենի չափ ջղաձգարար ձեռքին մէջ դարձուց իւր բէվոլվէրը։

—Պատութիւն մ'է այս, ըսաւ ի վերջոյ, վերջին վատութիւն մը որ ոչ զոք կրնայ տալ։...

Իւր կատարելիք պարտականութեան զգացումը կասեցուց զնա։

Շատ կսկծելի էր այդ պարտականութիւնն, գրեթէ դերմարդկային, եւ Դանէզուռ որոշած էր ի գործ դնել զայն՝ առանց դիտնալու թէ պիտի կրնա՞ յաղթանակաւ ի յանգ հանել։

Երեք բան կը մնային իրեն ընել։

Ազատել Ժան-Մառգն, հարցաքննիչ դատաւորին քով երթալով եւ ամեն բան յայտնելով։

Պատժել զԳլէման՝ առանց դատական իշխանութեան յանձնելու զնա, Դանէզուռ անուան խնայելու համար այս անպատուութիւնը։

Ցետոյ, արտասովոր կոմսուհւոյն վերադարձնել իւր երկու զաւակները, փոխանակ իւր կորուսած զաւկին։

Դանէզուռ սրբեց իւր քրտնաթաթաւ ճակատը, դէմքը լուաց պաղ ջրով, եւ, արիւնն հանդարտելով, Գլէմանի սենեակը գնաց։

Երիտասարդը վերադարձած էր իւր ամենօրեայ հեծելական պտոյտէն։

Կօշկին եւ խթանը դեռ ոտքն էին։

Ի տես իւր հօր, այր դէմքը տարօրէն իմն գունատ եւ այլայլեալ էր, թշուառական հասկցաւ թէ մեծ բան մը տեղի ունեցած էր, եւ վախցաւ։

Դանէզուռ վախեց դուռն, յատակացաւ դէպի երիտասարդն եւ քանի մը վայրկեան դիտեց զնա լռիկ։

Գլէման նախ ջանաց հանդուրժել այդ տանջանքին, մինչեւ իսկ ժպտիլ։ Սակայն ընդհանուր հարկադրեցաւ խոնարհեցնել գլուխը։

—Թշուառակա՛ն, թշուառակա՛ն, ըսաւ կոմսը։

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ է եղեր, թոռիկս Գլէման։

—Լռէ՛։ Մի՛ ջանար սուտ խօսիլ։ Այս վատութիւնը մ'աւելցներ բոլոր ոճիրներուդ վրայ։

—Իմ վատութիւնս, իմ ոճիրնե՞րս։ Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, հայր իմ։

—Ամեն բան գիտեմ, թշուառական... եւ հոս կուգամ ոչ թէ իբր հայրդ, այլ իբր դատաւորդ...

—Ձեր ըսածն առեղծուած մ'է լմնամար համար... Կ'ապաշեմ, բացայայտ խօսեցէք։

Եւ կը համարձակէր վեր առնուլ ճակատը։ Եւ իւր խօսքը գրգռութեան եւ անպատկառութեան չնչա՛ մ'ունէր...

Դանէզուռ կ'զգար թէ իւր սրտին մէջ զայրոյթը տեղի կուտար տխրութեան։ Խորչում մը ծալած էր իւր ճակատն եւ տչերը փայլակներ կ'արձակէին։

—Մի՛ ուրանաք, կ'ըսեմ ձեզ։ Աւելորդ է։ Մատդիր էիք սպաննել Ժան-Մառգն, որու դէմ մահացու տուելութիւն մը կը սնուցանէիք։ Նաղիվէլն սպաննեցիք, սակայն գործերն այնպէս կարգադրեցիք որ զարձեալ հասաք ձեր նպատակին՝ այս ամբասանութիւնն անոր վրայ բերանաւորելով։

—Ի՞նչ արտառոց պատմութիւն։

—Լռեցէք։ Ձեզ ճանչցողներ եղեր են, երկու խեղճ մարդոց ձեռքն էք, որք մէկ խօսքով կրնան կորսնցնել զձեզ։

—Եթէ ձեր ըսածը ճշմարիտ է, ինչո՞ւ համար չեն ըներ։

—Լուռ պիտի մնան, որովհետեւ խոստացայ իրենց թէ արդարութիւն ի գործ պիտի դրուի, առանց դատարանին միջամտութեան։

Գլէման պահ մը լուռ մնաց։

Ցետոյ յանկարծ, ցրտութեամբ ձայնով

—Հետաքրքրութիւնս կը շարժէք, հայր իմ։ Ենթադրելով որ ձեր ըսածը ճիշդ է և լոկ յիմարութիւն չէ, ի՞նչպէս պիտի տաք ձեր վճիռն եւ պիտի գործադրէք զայն։

—Դուք մարդ մը սպաննեցիք. ձեր վատութեամբք անպատուեցիք իմ անունս, ձեր կրած անունը. զձեզ ազատելու համար թոյլ տուիք որ անմեղ մը ամբաստանուի. մահուան արժանի է։

—Արդեօք գլխատա՞ն։ Շատ խիստ է։

—Գլխատ՞ն, ես եմ ձեզ կեանքը տուողն, ե՛ս կը դատապարտեմ զձեզ մահուան։

—Այդ իրաւունքը չունիք։

—Նախամեծա՞ր կը կամարիք որ զձեզ դատական իշխանութեան յանձնեմ, եւ կը կարծէք որ դատական իշխանութիւնը պիտի խնայէ ձեզ երբ բոլոր դիտացածներս յայտնեմ իրեն։

—Ես չպիտի մեռնիմ եւ դատական իշխանութեան չպիտի յանձնէք զիս։

—Ինչո՞ւ համար։

—Ի՜հ, անոր համար որ ձեր զաւակն եմ...

—Ա՛լ այդ անուամբ չեմ կոչեր զձեզ և ա՛լ մի՛ սպասէք որ ներողամտութեամբ վարուիմ ձեզ հետ... պիտի մեռնի՛ք, հարկ անհրաժեշտ է. ընտրեցէք կա՛մ անձնասպանութիւնն զոր կ'առաջարկեմ ձեզ, կա՛մ հանրային անպատուութիւնն որում պիտի ենթարկուիք եթէ խօսիմ... Առէ՛ք այս նեթարկուիք, ձեր կենաց մէջ գէթ անգամ մը քաջասիրտ եղէք եւ սպաննեցէք զձեզ։ Երբ երթամ ամեն բան յայտնեմ հարցաքննիչ դատաւորին, պիտի ըսեմ ձեր վախճանն եւ պիտի պատմեմ ձեր ոճիրը։ Եւ ցոյց պիտի տամ նմա գերադոյն յայտարարութիւնը, խոստովանութիւնը, զոր պիտի ստորագրէք հիմա...

—Խոստովանութիւն մը։

—Այո՛, եւ հետեւեալ կերպով պիտի գրէք զայն. «Ես, Գլէման ազ Դանէզուռ, այս պահուս երբ կը պատրաստուիմ կենացս վերջ տալ՝ զերծ մնալու համար պատժուելու ամօթէն որում արժանի եղայ ոճիրներուս համար, կը յայտարարեմ թէ ես սպանեցի Նաղիվէլը։ Ժան-Մառգի բէվոլվերը գործածեցի—որովհետեւ իմ նպատակս զնա սպաննել էր, եւ ոչ թէ Նաղիվէլը։ Գուզէի վրէժս լուծել Ժան-Մառգէն, եւ բնաւ գործ մը չունէի Նաղիվէլի հետ։ Նաղիվէլն սպաննեցի որովհետեւ վիճութեան մէջ, վրդովմունս մէջ, Ժան-Մառգը կարծեցի զնա։ Նամակ մը գրած էի հաստատցնելու համար թէ Ժան-Մառգ կոմսին վերջ կուտար իւր կենաց, եւ վերջէն ճարտարապէս օգուտ քաղեցի այն ամեն դէպքերէն որք կրնային ամբաստանել զինքն իբրեւ մարդասպան... Ներում կը խնդրեմ գործած չարեաց համար... Մահս քաւութիւն մ'է։ Անձնասպան կը լինիմ՝ դատական իշխանութենէն եւ անխուսափելի դատապարտութենէ մը զերծ մնալու համար։»

—Պարապ տեղը բերանիդ յոգնեցուցիք, հայր իմ, ըսաւ երիտասարդը ժպտելով... Հարցաքննիչ դատաւորին երբէք չպիտի վայելէ այս տեսակ նամակ մը կարդալու հաճոյքը։

(Շարունակելի)

զը, գործին մէջ երկու զօրավարները չի գտնուէին, այս դատ հասարակ խարդախութեան դատ մը տարբերութիւն չպիտի ունենար բնաւ։ Այս երկու զօրավարը, խաղամոլութեամբ կամ Սակարանի չահագիտութեամբը իրենց հարստութիւնը փճացնելով, ապօրէն միջոցներու դիմած էին ստակ ճարելու համար, և առ այս գործակիցներ գըտած էին երկու սեռէ։

Բայց,—և ա՛յս է կարեւորագոյն իրողութիւնն,—այս ամէն խարդախներ էն կրցած իրենց խոստացած պատուանշանները ստանալ ֆրանսական կառավարութենէն, և իրենց խարդախութեան զոհ գացողներ եւս ուզած են իրենց դրամն, ոմանք յայտնելով եւս առնուլ, և այլք չյայտնելով։ Այսինքն՝ այս խարդախութիւնք կանգ առած են կառավարական պաշտօնարանաց սեմին վրայ, ուստից ներս չեն կրցած թափանցել։ Զայս կարեւոր իրողութիւն նշանակելէ զատ, ընդհանուր դատախազն յիշեցուց նաեւ թէ այս խարդախներ Պ. Վիլսոնի անունը գործին խառնած էին՝ մեծամեծ անուններ տալով գործը դոցելու յուսով։ բայց Պ. Վիլսոնի հետ դէմ առ դէմ բերուելով, ետ առած են իրենց ամբաստանութիւններն։

Այսպէս ընդհանուր դատախազին եզրակացութիւնը նպաստաւոր են թէ՛ Պ. Վիլսոնի և թէ կառավարական պաշտօնարաններուն։ Իսկ Բաֆարել զօրավարին և Տիկին Լիմուզէնի յանցանքին թեթեւութիւնն յայտնի է յորմէ հետէ դատարանն արժան տեսաւ առժամապէս արձակել զանոնք։ Տե՞ղն է արդեօք ըսելու. «Բաղում ազուկ վան ոչնչի»։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ըստ որոշման Կրօնական ժողովոյ, եկեղեցական Պատգամաւորութիւն մը զոր կը կազմէին Կրօնական ժողովոյ դեր-ատենապետ Դեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքեան, Պարիզաքաղաքական Փոխանորդ և նոյն ժողովոյ անդամ Դեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան և Ա. Ատենադպիր Արժ. Ներսէս Ծ. վարդապետ Ասլանեան՝ ընկերակցութեամբ Պարիզաքաղաքի գործակատար Մեծ. Աբրահամ էֆէնտիի, երեկ իրիկուն ժամը 10ին Բ. Դուռը գնաց և ներկայացաւ Մեծ-Եպարքոս

Պատգամաւորը Ն. Բարձրութեան մատուցին Կրօնական ժողովոյ կողմէ ստորագրեալ գիր մը յորում մանրամասնօրէն պարզուած էին այն ծանուցեալ խնդիրներ որք առիթ տուած էին Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի հրաժարման։ Ապա, բերանացի կերպիւ եւս բացատրելէ յետոյ ազգային և եկեղեցական առանձնաշնորհմանց անտես առնուելովն յառաջեկած վիճակն որ առիթ տուած է Ս. Պատրիարք հօր հրաժարան, որով ազգային գործերն անկիրպարան վիճակի մը մատնուած են, պատգամաւորք խնդրեցին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսէն որ իւր ծանուցեալ արդարասիրութեամբ հաճի քննել այս խնդիրներն եւ զարժանն տնօրինել որպէս զի Հայոց ազգային եւ եկեղեցական առանձնաշնորհմունք անվթար պահպանուին եւ պատրիարքական հրաժարականի տագնապալից խնդիրը վերջ մը դտնէ։

Բարձր. Բեամիլ փաշա որ յոյժ սիրալիր կերպիւ ընդունած էր եկեղեցական Պատգամաւորութիւնը, խորին ուշադրութեամբ ունկնդրելէ յետոյ, պատասխանեց թէ կայս. կառավարութիւնը լուրջ նկատողութեան առնելով բոլոր այս խնդիրներն, անոնց գոհացուցիչ լուծում մը պիտի տայ ընդհուպ։ Մեծ-Եպարքոսն յարեց թէ Տ. Յարութիւն Պատրիարքի հրաժարականը անվթար պահպանուին եւ պատրիարքական հրաժարականի տագնապալից խնդիրը վերջ մը դտնէ։

Բարձր. Բեամիլ փաշա որ յոյժ սիրալիր կերպիւ ընդունած էր եկեղեցական Պատգամաւորութիւնը, խորին ուշադրութեամբ ունկնդրելէ յետոյ, պատասխանեց թէ կայս. կառավարութիւնը լուրջ նկատողութեան առնելով բոլոր այս խնդիրներն, անոնց գոհացուցիչ լուծում մը պիտի տայ ընդհուպ։ Մեծ-Եպարքոսն յարեց թէ Տ. Յարութիւն Պատրիարքի հրաժարականը անվթար պահպանուին եւ պատրիարքական հրաժարականի տագնապալից խնդիրը վերջ մը դտնէ։

Վաղը Ազգային Պատրիարքարանի մէջ տեղի կունենայ Պերլինի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Վսեմ. Օհան էֆէնտի Պաղտասարեանի նշանախօսութիւնն ընդ Աղն. Օր. Վիրգինէ Ներսէսեան, դուստր Մեծ. Գրիգոր էֆէնտիի Ներսէսեան։

Ստացանք Զմիւռնիոյ ազգային վարչութեան հաճարատութեան տեղեկագիրն (1885 յուլիս 22էն ց1887 օգոստոս 19)։ Այս տեղեկագիր բաժանեալ է չորս մասանց որք կը պարունակեն տեղւոյն Կրօնական ժողովոյ՝ Քաղաքական ժողովոյ, Ուսումնական խորհրդոյ և Դատաստանական խորհրդոյ տեղեկագրերն, մատուցեալ առ Դաւառական ընդհ. ժողովն հանդերձ հաշուեցոյցներով։

Երէկ հրատարակուեցաւ Մ. Դարմանեան էֆ. ի ՊԱՏԿԵՐ հանդիսի առաջին թիւն, որ կը պարունակէ ազգային եւ դաւանական նիւթեր։ 16 երեսէ բաղկացեալ թերթի մէջ եւ ձեռքէ կը վաճառուի հաւ. 40 փարայի։

Մեր երրորդ երեսին մէջ կը հրատարակենք Էմմանուէլ էֆ. Էսայեանի մէկ թարգմանութիւնը Դասոյի նախերգանքէն, զոր կը յանձնարարենք ազգային բանասիրաց մասնաւոր ուշադրութեան՝ այն նոր փոփոխութեան պատճառաւ մանաւանդ զոր մեծարգոյ թարգմանիչը մուծած է հայ տաղաչափութեան մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՆՈՒԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ. ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Սանիէլ երկրորդ ասիճան տըրուեցաւ կայս. անձնական Դանձուն նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի բարաւորներէն Մէհմէտ Սաբրի էֆէնտիի և Նազմի ու Զեկա պէյերու։

Ամերիկեան Տրիպոլոյ Վերաբնիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Հռոդոսի Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Քեամիլ էֆէնտի և նմա յաջորդեց Կիւմիւլճինէի Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի Նախորդ օգնական Մանսուր պէյ։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնական [illegible] ֆրանսերէն թարգմանութեանց դիւանի բարաւորներէն Սըրտը էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դիւանի բարաւորներէն Իհսան պէյի։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ

Ինչպէս կը յիշուի, Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր որ Եւրոպական Թուրքիոյ գաւառաց զինուորական մասին քարտէսը պատրաստուի և վերջերս այս նպատակաւ տասն երկու սպայք ղրկուած էին Ալասոնիայի կողմերն։ Արդ, երէկ եօթն սպայք եւս ուրիշ կողմեր ղրկուեցան, ստանալով իրենց ճամբու ծախքը։ Բարձր. Սպարապետն հեռագրաւ հրամայեց Բ. զօրաբանակի հրամատարին՝ յատուկ սպայներ ընտրել որպէս զի նշանակեալ վայրերը ղրկուին։

ԱՐԵՒ. ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՀԱՐԿԸ

Սոֆիայէն Եւրոպական լրագրոյ մը ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան ներկայացուցիչ Պ. Նոպլէի եւ պուլկար կառավարութեան միջեւ համաձայնութիւն գոյացեր է, գէթ սկզբաբար։ Սոֆիայի Նախարարութիւնն հաւաներ է Օսմ. հանրային Պարտուց վարչութեան վճարել ամսէ ամիս 50 հազարական ոսկի, սկսեալ 1888 յունուար 1է։ «Ծանր զոհողութիւն մ'է այս, կը յարէ հեռագիրը, նկատելով նիւթական այն անձուկ վիճակն յոր կը գտնուի պուլկարական գանձը։ Պ. Նոպլէ ուզեր է որ ամսական վճարմունք սկսին ներկայ Նոյեմբեր 1է եւ 60,000 ական ոսկի լինի անոնց գումարը։ Սակայն կառավարութիւնը չկրցաւ համակերպել այս փափագանաց։ Այժմ կը մնայ համաձայնիլ յետնեալ պարտուց վճարման վրայ։ Պ. Նոպլէ տարակոյս չունի թէ կարգադրութիւն մը կը լինի։»

Այս տեղեկութիւնք ստուգութեան կը կարօտին։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

—Անգլիական դեսպան Սըր Ռ. Հուադ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Նախարարաց խորհուրդը Սիւէզի ջրանցքի չեզոքացման խնդրոյն առթիւ իւր կատարած խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցած է Վեհ. Սուլթանին։

—Երէկ ի Բ. Դուռն յանձնաժողով մը նիստ ըրաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի և անդամակցութեամբ մաքսային ժողովոյ նախագահ Վսեմ. Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտիի ու աւստրիական դեսպանատան առաջին թարգման Պառոն տը Դալի։ Սոյն յանձնաժողով բանակցեցաւ առեւտրական դաշնագրոյն վրայ որ պիտի կնքուի օսմ. կառավարութեան և Աւստրիոյ միջեւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Աղեքսանդրեան Լրաբերն քաղուած)

Այն շարժումը, զոր ծանուցինք նախորդ շաբթու, թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր քանակութեամբ ներժուծեալ ապրանաց վրայ, կը շարունակէ միշտ։ Նախ Արեւելեան Ռումելիին և ապա Եւրոպական Թուրքիոյ շրջակայ գաւառները նիւթ կը մատակարարեն այդ շարժման։ Կարեւոր առաքմունք կը լինին տարաղագործական ամէն կարգի ապրանաց, մանաւանդ բրդեղինաց, և մեծաքանակ կաշիի վրայ։ Իսկ արտածելի ապրանաց վրայ կատարեալ անշարժութիւն կը տիրէ։ ափիոնը, խոզկաղինը և թիֆդիկը գրեթէ բնաւ չերեւցան։ քիչ մը դագի խէժ վաճառեցաւ, բայց ստոր գներով, վասն զի ապրանաց տէրերը պարտաւոր էին ձեռքէ հանել զայս դրամ ճարելու համար։ Նմանապէս յիշատակութեան արժանի բան մը չիկայ հունձներու և սերմանեաց մասին որոց վրայ գործ չկենիր։ Նոյնպէս և գործ չկենիր ալիւրի և ցորէնի վրայ։ Թէեւ մեծ բանակութեամբ կը հանին, սակայն գըները բռնուած են արտագրման կեդրոններուն վրայ գիները բարձր լինելուն պատճառաւ։

—Առեւտրական Սենեակն հինգշաբթի օրն արտասովոր նիստ մ'ըրաւ խորհրդակցելու համար այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ ի մօտոյ բանալու համար Առեւտրական Պորսան։ Առեւտրական տնօրէն Վսեմ. Բէքիր պէյ ներկայ էր այս գումարման։ վերջնական որոշումը թողուեցաւ յաջորդ նստի մը։

—Պրուսա բնակող օսմ. հպատակ վաճառական մը առաջարկած է Առեւտրական Սենեկին որ Թուրքիոյ վաճառականք և արուեստագէտք մասնակցին Բարիզի յառաջիկայ տիեզերական արուեստահանդիսին։

—Պրուսայէն կը գրեն թէ Դարահիսարի Սանտրգը գաւառակի մէջ տեղացող յորդահոս անձրեւոյ պատճառաւ բաղաքին մէջէն անցնող գետակն յորդելով, կամուրջներն ու տուներ կործաներ են և մարդու կորուստ կայ։

—Առեւտրական Նախարարութիւնն՝ Առեւտրական Սենեկին հետ համաձայնութեամբ որոշեր է թէ ի՞նչ ընթացքի հետեւիլ պարտի վերջերս հաստատեալ կանոնագրոյն համաձայն չրջաբերութեան հանուած բրօշիւրներու նկատմամբ։ Ամէն որ որ կ'ուզէ բրօշիւր հանել և պարտի ըստ օրինի իւր անունն արձանագրել տալ Առեւտրական Սենեկին մէջ, պարտաւոր է այդ բաղդատութիւնը մարդ արժէքութիւնքը նախապէս յանձնել կառավարութեան կողմէ ընդունուած Պանքայի մը։ Այս յանձնումէն յետոյ, Առեւտրական Սենեկին և Պորսայի վարչութեան պէտք է ներկայացուին այդ արժէքներոց ստացման գրերն, ստորագրեալ դրամատն տնօրէնէն։ Եթէ այս ձեւակերպութեանց, օրինաց տրամադրած արտօնագիրք կը տրուին Սենեկին և Պորսային կողմէ, մէն մի բրօշիւրի համար 20ական փարայի տուրք առնուելով։

ՕՍՄ. ՇՈՊԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան շոգենաւային մեծ ընկերութիւն մը կազմելու խորհուրդը գործադրման ճամբուն մէջ է, կ'ըսէ Լ. Թէ-րէ։ Կնքելի պայմանագրոյն ու յանձնառութեանց տեսրի ծրագիրը զոր Մախսուսէի տնօրէն Համտի փաշա քանի մ'երեւելի սեղանաւորաց և վաճառականաց հետ խորհրդակցութեամբ պատրաստած էր, քննուեցաւ յատուկ յանձնաժողովոյ մը կողմէ։ Իւրաքանչիւր յօդուածի վրայ երկար և լուրջ վիճաբանութիւններ կատարուելէ և ինչ ինչ բարեփոխումներ որոշուելէ յետոյ, այդ երկու ծրագիրք նախընթաց օր ստորագրուեցան և պիտի մատուցուին Վեհ. Սուլթանին։

Ցայսմիկ է թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն մեծ հոգածութիւն ցոյց կուտայ այս խորհրդոյ իրագործման համար և իւր իսկ հրամանաւ պատրաստուած է յիշեալ ծրագիրն։

Արտաքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղար անուանեցաւ Ալի պէյ որ Վառնայի երեւելի ընտանեաց միոյն կը պատկանի և նախապէս նոյն նախարարութեան դիւանատան մէջ պաշտօն վարած էր։

—Երմտական նախարարութիւնը ծանոյց հարկ եղած տեղերն որ, անտառներէ և հանքերէ գնուած ծառերու և այլոց համար պատրաստուած պայմանագիրք պարտին պայմանագրութեանց խմբագիրներու կողմէ վաւերանալ։

—Կը հաւատան թէ, Կրէտէ Սպանիոլ կայս. կառավարութիւնը մտադիր է երկու բարձրատիճան և ազդեցիկ չէյխերը ղրկել ի Մարոք, ևս առաւել ամրապնդելու համար Թուրքիոյ և Մարոքի միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութիւնները։

—Կը յիշուի թէ Կրթական Նախարար Վեհմ. Միւնիֆ փաշայի առաջարկութեամբ և Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ գիտական յանձնաժողով մը կազմուած էր պաշտօն ունենալով երթալ քննել և ուսումնասիրել Սպանիոյ և Ամերիկէի մէջ գտնուած արաբական ձեռագրերն և արձանագրութիւններն։ Արդ, օրն պատգամաւորութեան ի Թուլէտ ժամանման յաջորդ օրը, տեղւոյն լրագրաց մին հետեւեալ տողերը կը գրէր։

«Երէկ քաղաքս հասաւ, ընկերակցութեամբ Մարրիտի օսմանեան դեսպանին, գիտական յանձնաժողովն որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Սպանիա ղրկուած է ուսումնասիրելու համար արաբական ձեռագրերն և այլ արձանագրութիւններ զորս արեւելեան բաղաքակրթութիւնը թողած է ի մեզ։ Այս պատգամաւորութեան պետն է Շեյխ Սիտի Մուհամէտ Շեվքէտի էֆէնտին, որ արեւելից բազմահմտութեան գիտնականներէն մին է, մանաւանդ այդ կարգի ուսումնասիրութեանց, և Մէտինէ կը բնակի։ Մենք որ մասնաւորապէս կը հետեւինք իսլամական աշխարհին մէջ միմեանց յաջորդող դէպքերուն, հաճութեամբ կը յիշենք այս նորանոր ապացոյցներն այն սքանչելի յառաջդիմութեան զոր օսմ. կառավարութիւնը կունենայ արդի Սուլթանի գահակալութենէն ի վեր։ Ապտիւլ Համիտ կայսրն որ անընդհատ կը հսկէ իւր հպատակաց բարօրութեան, առանց կրօնի և ազգի խորութեան, և իւր կայսրութեան մեծութեան վերայ, մասնաւոր պաշտպանութիւն մը կը շնորհէ դաստիարակութեան, օգտելով զՈւրբիա բազմաթիւ վարժարաններով և հիմնելով կրթական կեդրոններ որք ամենուստեք լոյս և յառաջդիմութիւն կը սփռեն։ Ներկայ յանձնաժողովոյն ի Սպանիա առաքումը նոր ապացոյց մ'է թէ Ն. Վեհափառութիւն ի՛նչ մեծ ուշադրութիւն կընծայէ այս խնդրոյ և ո՛ր ասոյնման հոգ կը տանի իր հպատակաց մտաւոր զարգացման և կայսրութեան թանգարանաց ճոխացման։»

—Այն բարեփոխումները զորս կայս. կառավարութիւնը կ'ուզէ ներմուծել Եզիպտի Էնկիլիզի-Պաղատի երկաթուղւոյ շինութեան համար պատրաստեալ յանձնառութեանց տեսրին ու պայմանագրոյն մէջ, կը վերաբերին արտօնութեան պայմանաժամին ու վերգրման եղանակին և ո՛չ թէ ռազմագիտական նկատմանց, որպէս ծանուցած էին լրագիրք ոմանք։ Կառավարութիւնը կ'ուզէ որ կարենայ, ո՛ր և է ժամանակ, գնել երկաթուղին ինչպէս նաև 30 տարի յետոյ ջրն գնելու իրաւունքն իրեն վերադարձել, խառն հաստատեալ 100ին 50ը վճարելու հիման վրայ։ Պ. Ալդ մեկնած լինելով, Պ. Սէֆիլտէր չուզեր ինքնին պատասխանատուութիւն մ'ստանձնել և հրահանգի կ'սպասէ իւր ընկերոջմէն որ իրողութիւնը ներկայած է Լոնտոնի, Բարիզի և Ֆրանքֆորդի մասնախմբերուն։

(Պրամպրոյ)

—Եւրոպայէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ շաքարի գինը բարձրացեր է։

—Սոֆիոյ կ'իմանայ թէ մայրաքաղաքիս դեսպանատունը, հակառակ օրինաց բացուած գիտեսուններու փակման խնդրոյն առթիւ համիսաս ծանուցագիր մը տուած են Արտաքին գործոց Նախարարութեան։

—Սեւ ծովու ապատարարաց կայարանին պիտոյից համար յինելիա յանձնարարեալ երկու նաւակներ ստոյ հասան նախընթաց օր եւ ասոի Բիլիա տարուեցան։

—Էլ-Գոշէբէ կըսէ թէ օսմ. ոսկիներ եւ մէճիտիյէներ մեծ քանակութեամբ կը գործածուին Շարգիյէի գաւառին մէջ, մինչդեռ անգլ. եւ եգիպտական ոսկիներու շրջաբերութիւնը գրեթէ ընդհանրապէս դադրած է։ Այսպէս լրագիրն այս բանը կը վերագրէ ոսկիի եւ արծաթի վրայ գործ ընող վաճառականաց մեքենայութեանց։

—Թէպիֆ-Պաշի թագաւորական թատրոնին համար Պիլլօրեան էֆէնտիի վարձած իտալական օպերայի խումբն երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ եւ կը կարծուի թէ ներկայացմունք պիտի կրնան սկսիլ շաբաթ կամ կիրակի երեկոյ։

—Մախսուսէի Շեբէֆ Բէյան շոգենաւն երէկ Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս բերաւ երեք հարիւր յիսուն նոր զինուորներ։

—Եգիպտոսի անգլիական բանակին գլխաւորներէն Պ. Զարլս Մորկան նախընթաց օր մայրաքաղաքս եկաւ Ագիքսանդրիայէն։

—Ակսանդրյա Տր. Վան Մէլլինէն երեք շաբաթէն Անգլիա կ'ուղեւորի ընտանեօքս։ Այս ուղեւորութիւն մասնաւորական նպատակ մ'ունի, կ'ըսուի, այն է Կ. Պոլսոյ մէջ ակնարաժանի տիպար հիւանդանոց մը հաստատել, որուն համար կատարելիք հանգանակութեան գործին հովանաւորութիւնն ստանձնել բարեհաճած է անգլ. դեսպանուհի Լէյտի Հուսյդ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Օսմ. կայս. կառավարութեան մասնաւոր հրամանագրով, Ժ. Տ. Ծանէթթիի դրամատունն ի Զալաթիա՝ արտօնեալ է Ռումելիի երկաթուղեաց արժէքներոց Բառամէներ ծախել յառաջիկայ դեկտեմբեր 1ի վիճակահանութեան համար որ պիտի կատարուի Արքունի փողերատոցին մէջ։

550 թիւեր պիտի շահին։

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 600.000 Ֆրանք։

Ամբողջ տոմսին գինն է 5 զրշ։

Շահուց մէկ քառորդին իրաւունք ունեցող 25 տոմսի գինն է 50 զրշ, 10 տոմսինը 20 զրշ, 5 տոմսինը 10 զրշ։

Տոմսերը կը կրեն Կայսերական կառավարութեան դրոշմը և դրամատան կնիքը. կը ծախսուին միմիայն Դրամատանս գրասենեկաց մէջ։

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել Դրամատան Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է զրկել նաև փոխարժէքը դրամով, պանքնոտով, չէքով, մանդատներով։

Դրամատունս կը ծախէ նաև Աւստրիոյ, Գերմանիոյ և Իտալիոյ կառավարական փոխառութեանց բաժնեւոր պարտաթղթեր։

Նմանապէս կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Դրամատունս կը կատարէ պանքայի ամէն տեսակ գործողութիւններ։ օսմանեան և օտար արժէքներոց վաճառում և գնում, վիճակահանութեանց շահած տոմսերու զրշէ, ամէն տէրութեանց կըտրոյններու վճարում, Լոնտոնի, Բարիզի, Պրուսէլի, Վիէննայի, Պէրլինի, Ֆրանքֆորտի, Լայբզիկի և Օակսայի վրայ փոխանակագիր, Պորսայի գործառնութիւնք և ընդհանրապէս ամէն տեսակ դրամական գործառնութիւն։

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՅ

Զալաթիա, Դոմիսիոն խան, թիւ 18

1190 1—5

ՏՕԲԹԷՈՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՐԱՐՔ և մանդատէտ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ հիւանդութեանց, որ ի Բարիզ մանկարարութեան և տղայոց մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ (clinique d'accouchement et de gynéalogie de Paris) փորձառութիւն ստացած և կատարելագործելով վերադարձած է ի Կ. Պոլիս, այժմ բնակութիւն հաստատած է ի Գալաթա Մօտա ճատէսի Անթիխայի դեղարանին դիմաց 87 թիւ տունը, ուր ամէն առաւօտ ժամը մինչեւ 5 (ըստ տաճկաց) կը գտնուի և գլխաւորաբար վերոյիշեալ մասնագիտութեանց վերաբերեալ հիւանդութեամբ կ'զբաղի։ Իւր յաճախորդաց դիւրութեան համար ևս կէս օրէն մինչեւ 9ը Մաքրի-գիւղ իւր տունը և 10էն 11 ի Բիւչիւքեան դեղարան կամուրջի գլուխ կը գտնուի։

Եկեղեցական [illegible] ամենայն խնամք և ձրիապէս կը դարմանուին իւր Գալաթա Գիւղի բնակարանը մինչեւ կէս օր։

1249 5—20

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՅԱՍ

Բարիզ, 14 Նոյեմ.

Կը հաւատան թէ, փոփոխեալ նամակաց մէջ Լէյլան յեսոյ հրամայած դատական քննութեան վրայ, վասն զի խնդրագիր մը պիտի ուղղուի Երեսփոխանաց ժողովոյ դիւանին՝ Պ. Վիլսոնն ի դատ կոչելու արտօնութիւն խնդրելու համար։ — Այս իրողութիւն յառաջ չպիտի բերէ Հանրապետութեան Նախագահին հրաժարումը։

Աթէնք, 14 Նոյմ.

Նախարարապետ Պ. Դրիգուրի այսօր ատենաբանութիւն մ'ընելով, հաստատեց թէ 1887ի եւմտական տարեշրջանն յաւելեալ գումար մը կը թողու որ բաղդատաբար շատ կարեւոր է, որովհետեւ ծախքերն 84 ֆրանքը չպիտի անցնին, մինչ հասոյթք 90 միլիոնէ աւելի են։

1888 ի եւմտայոյցին վրայ խօսելով, Պ. Դրիգուրի հաստատեց թէ կա՛մ յաւելեալ թեթեւ գումար մը պիտի թողու, կա՛մ հաւասարակշիռ պիտի լինի։

Պ. Դրիգուրիի ատենարանութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց։

Աթէնք, 15 Նոյեմբեր։

Նախարարական լրագիրք, խօսելով Պ. Դրիգուրիի ատենարանութեան վրայ, կը գովին նախարարութեան եւմտական ընթացքը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Նոյեմբեր

Օսմանեան Բօնսոլիտէ

			Դոյնական
Երէկ երեկոյ գոյ. (Մինչ.	Սերի	Գ.	Կ. 15 10
Պօրսային գոյուեցեան վերջը	»	»	15 12
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 13 1/2
Բարձրագոյն գին	»	»	15 13 1/2
Նուազագոյն »	»	»	15 13
Կէս օրին	»	»	15 13

ԻՍԹԻԼԴԻԱԶԻ ՏԱՖԻԼԻ

Երէկ երեկոյ			37 19
Այս առաւօտ			37 19
Կէս օր			37 19

ՐՆԹԱՑԵՐ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՅ

Փոխառութիւն 1858)	Սերի		23 20
» 1862)			
» 1860)			
» 1863)	»		14
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	»	Գ.	15 13
» 1873)			

ԲԱԺԻՆԵՏՈՒՄԵՐ

Սօսիէթէ դէնէրալ	Անգլ. Լ.	4	6
Քրէտի ֆէնէրալ	Գ. Կ. Օսմ.	»	6 30
Պանք տը Գոնս	»	»	6 15
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	3 25
Թրամուէյ	»	»	345
Ռումելի երկաթուղի	Ֆր.	34	75
Օպլիկասիոն տը Լրիսիրիթէ	»	—	
Բաժնեմուղթի Լաբրիսմի	»	101	

ՐՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	զրշ.	100
20 Ֆրանքոյց	»	87 33
Անգլիական ոսկի	»	110 30
Բոլ. խմբերիայ	»	90 30
Ֆրիմիոց	»	51 15
Ռուսական թղթադրամ	»	40 21
» արծաթի	»	76 10
Դիսրոն	»	— —
Ամ. արծ. (տարբ.)	»	108 22
Գ. Կէնոյ	»	103
Լինոյոց	»	103
Իրենիտրոյ	»	99
Բասֆիէ	»	14 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 15 Նոյեմբ. ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բանսոլիտէ			103 3/16
Օսմ. »	Սերի	Գ. բացուեցաւ	13 3/4
» »	»	գոցուեցաւ	13 13/16
» »	»	Ա.	23 1/2
» »	»	Բ.	14 1/8
» »	»	Գ.	13 3/8
Օսմանեան 1871			72 1/2
Փոխառութիւն 1877			85 1/2
Պանք Օթոմանի			9 3/8
Իտալական փոխառ. 1873			93 7/8
Եգիպտական մնայեալ (իւնիֆիէ)			73 3/8
» սահմանեալ (բրիմիէ)			97 1/2
Տայրա Սանիէ			70
Օսմանիայ (փոխառ. Լոչիտ)			(՝.) 96
Հանդարտական պարտամոլութիւն 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 524

Վիէննա, 15 Նոյեմբ. ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	— —

Բարիզ, 15 Նոյեմբ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լիմոնի 4 1/2 %	106 70
» » 3 %	80 62 1/2
Օսմանեան բանսոլիտէ Սերի Գ. բացուեցաւ	13 90
» » » գոցուեցաւ	13 95
» » » Բ.	13 87 1/2
» » » Գ.	13 87 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	33 50
» Լէվիի բաժնեմուղթք	— —
Պանք Օթոման	493 75
Դրեսէտ Լիոնէ	555
» Ֆոնսիէ	1365
Բաժնեսոմա Լիոնի	1231 25
Ռուէզի Ջրանցք	1987 50
Իտալական 5 % 1877 ի	99 3/4
Իտալական Լիմոնի	96 85
Սպանիական (արտաքին)	66 7/8
Եգիպտական մնայեալ	372 50
Բրիսրիմէ Թիւր	356 25
5 % Հելլենական	361 25
Զէք Լոնդոյի վրայ	25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 15 Նոյեմբ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լիմոնի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան բանսոլիտէ	14
Եգիպտական	374 37 1/2

ԾԱՆՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գրիգոր-Մ. Յոյսն Ծանօթագրվեր

ՅՈՎՍԷՓԱՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆՑ ԿՏԱՆԻՆ

Սահակ-Մեսրոպեան Գրական մրցանակաբաշխութիւնն՝ զոր բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրլեանց հաստատած է, պիտի կատարի յառաջիկայ 1888 տարւոյ Սրբոց Թարգմանչաց տօնի օրեր Հեռաւորագոյն Գրիգոր-Մնայուն Ցանձնաժողովն կը փութայ այսու Ցայտարարութեամբ վերստին հրաւիրել այն հեղինակներն ու բանասէրներն որ ունին Ազգային Լեզուաքննութեան և Պատմութեան վերաբերեալ երկասիրութիւններ, ձեռագիր կամ տպագիր, եւ կը փափաքին մասնակցիլ մրցանակաբաշխութեան, փութան յուղարկել զայնս առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն, ի Կ. Պոլիս, մինչեւ յառաջիկայ տարւոյ յունվարի սկիզբն։

Տպագիր երկասիրութիւնք հարկ է որ, հուսք օրինակ յուղարկուին։

ԳԱԼԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ուղեւորութեան մ'առթիւ անցեալ սեպտեմբեր 27ին կը գտնուէի ի Գերգ Ագամ, ուր եկած էր եւ վիճակին առաջնորդ Գեր. Մելքիսեդեկ սրբազան տեղւոյն Նորակառոյց եկեղեցին օծելու։

Գերգ Ագամ գաւառագամութիւն է եւ ունի 3.400 տուն, որոց 150 տունը միայն հայեր են, իսկ մնացեալ 2,500ն թուրք եւ 450ն յոյն են։ Հայք ընդհանրապէս անկան դեր մ'ունին Գերգ Ագամի մէջ, կ'զբաղին առհասարակ դիւրամարութեամբ, տարազագործութեամբ և քանի մ'անձինք ալ վաճառականութեամբ։ Առ հասարակ անծանօթ են իրենց մայրենի լեզուին եւ մեծ մասը կը խօսին թուրքերէն։ Սակայն նորակառոյց եկեղեցւոյ սրտաքին փայլն ինձ կարծել տուաւ որ Գերգ-Ագամի հայ հասարակութիւն, արդէն քիչ շատ ըմբռնած լինելով ուսման, կարեւորութիւնն ուներ անտարակոյս եւ հանգամանքն բարեկարգ դպրոց մը։ գժբաղդաբար դպրոց կատարեալ անկանոն վիճակ մը կը ներկայացնէ։ Երկաթ վարժարանց մէջ կ'ուսանին ընդամենն 140-150 տղայք։ 70-80 մանչ եւ 50-60

նաւոր դասատու մը և վարժուհի բերէ իւր հետ։ Ցիչեալ անձն որ մինչ ուսմատան է Գրրգ ազգի կրթական և հանրային գործոց համար, կը գտնէ ուսուցիչ մը, զոր տանելով իւր հետ գործոց գլուխը կ'անցնէ ըստ համաձայնութեան թագաւոր խորհրդոյ, սակայն տեղական մեծագլուխ Զորպամիներէ մին կը յաջողի այլ և այլ միջոցներով նորն պաշտօնազուրկ ընել և հինն հաստատել իւր պաշտօնի մէջ, որով դպրոցն վերստին խռովութեանց և անկարգութեանց ասպարէզ կը դառնայ։ Այսօրինակ յաճախակի դէպքերու պատճառաւ դպրոցը բոլորովին ապ ուրդիւն կը մնայ։ իսկ աղջկանց վարժարանի մասին խօսիլն իսկ աւելորդ է։ վարժուհի չկայ, այլ ամբողջովին յանձնուած է տգէտ քահանայի մը, որ թէ դաս կը խօսի, թէ վերակացութիւն կ'ընէ ու թէ կը կառավարէ։ . . .

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ԳԵՂԱՑԻ ԿԻՆԸ

Խրճիթի մը մէջ, մօուրի մը քով կը ծնի հայ-գեղացի աղջիկը. գրգիկ մըն է իր խանձարուրն, ու կապերտ մը իր խշտիք ու օրրանը. բայց իր մօր կաթովը կը սնի, իր հօր գգուանքով կը ժըպտի ու իր մօր գիրկը կը մեծնայ։

Ցած երդիքի ու չոր գետնի մը միջավայրի, հիւղի մը շրջափակ մէջ կը մեծնայ, այո՛, մեր գեղացի աղջիկն, ու քիչ քիչ տան տախտ ու մօուրը, տան դուռն ու դուրսը կ'ափիկէ, ու օր մը մօրն հետ եկեղեցի կերթայ ու աղբիւր, ու օր մը հօրն հետ դաշտ ու ընդարձակն, որ սուրբի մը տօնն է ու ժողովուրդի հանդէսը։

Շատ չուտ կը նշանուին մեր գեղացի աղջիկներն, երբեմն երբ մօր ստինքներէն կը կախուին, ու ամենէն ուշն՝ երբ 18 տարեկան են։ Նշանուած աղջիկները կը պահուին, կը փախչին փեսայի տնեցիներէն ու բարեկամներէն, և երբ պատահարար անոնց դէմն ելնեն, կը համբուրեն անոնց ձեռքերը։ Տօն օրերու մէջ հանդիպ,—դրամ և ոտնաման կ'ուտան այս աղջիկները փեսատնէն, մանաւանդ Ծնունդի ու Զատկի օրերու մէջ, ու երբ կարմիր ու նախշուն կօշիկներ անոնց ոտքերու վրայ կը փայլին, նշանի ու ճաշգենի կարմիր ու ճերմակ ստակներ անոնց ճակատի վրայ կը պաղպաջեն, արշալոյսի զովի թարմութիւնն ու մերկալոյսի բոսորի կարմրութիւնը կը տեսնէ մարդ այն ատեն անոնց դէմքի վրայ։

Քանի տարեկանէն մեր օրիորդ մը կարելի չէ գտնել մեր գեղերու մէջ, որ անպսակ ըլլայ, և աղջիկներ կան՝ որք 7 տարեկան հասակի մէջ պսակուեր են արդէն։ Այսպիսի մատաղ տարիքի մը մէջ անոր համար կ'ամուսնացնեն երկու խնամի տներ իրենց աղջիկ-տղան, որ շատ կը սիրեն մէկզմէկ, ու անոր համար, որ 7 10 տարեկան աղջիկ արդէն մը պսակել տալու պէս անսովոր ու բացառիկ են և այն հրամանները՝ զորս կ'ստորագրեն մեր Սիմոնիկ-Առաջնորդները։ Բայց այս պարագայի մէջ եթէ այն թերութիւնն ունին մեր գեղերն որ մանուկ հարսեր ունին, այն առաւելութիւնն ունին որ պառաւ-օրիորդներ ու օրիորդ-կիներ չեն գտներ իրենց մէջ։

Հարսի տնեցիները հէգ,—հագուստ ու ղալ,—հարմարդրամ կ'առնեն փեսատնէն, յետոյ ձեռք մը անկողին օժիտ կուտան իրենց աղջկան ու պակուելու կը ղրկեն, ու այս ձեւի ներքեւ պէտք է ըսել որ իրենց գէնն ու արժէքն ունին մեր գեղջուկ աղջիկներն, ու մեծ քաղաքներու այն օրիորդներուն վրայ կը ծիծաղին՝ որք փեսայ կը գտնեն ու մարդ կը մուրան։ Պակուելէն վերջ գլխաշորով մը կը ծածկէ հարսն իր երեսն, ու կէս շաբաթ հօր տունը կ'անցուցնէ, կէս շաբաթ կեսրայրի տունն, ուր ամենէն ուշ կը քնի ու ամենէն չուտ կ'արթննայ։ Կեսրանց տան փոքրերու հետ կը տեսնուի, կը խօսի հարսը, բայց ո՛չ անոր երեսը կը տեսնեն մեծերն, ո՛չ անոր խօսքը կը լսեն. համբ է, այնպէս ըսեմ, հարսը կեսրանց տան մէջ, ու ա՛յն ատեն կը բացուի իր լեզուն, երբ Ցոլոնենը,—տղեկ մը կ'ունենայ. այնուհետեւ քիչ քիչ կ'սկսի խօսիլ, այո՛, մայր-կինն ամենուն հետ, իր հէրանց-կեսրանց երեխեւեկն ալ կը դադրեցնէ, ու իր էրկան ոտքի տակ ու իր մանկան օրորոցի գլուխը կը դառնուի։

Երբ այրիանայ գեղջուկ կինը, մանաւանդ հարսն, ու զաւակ չունենայ, հէրանց տունը կը դառնայ. եթէ զաւակ ունի՝ կեսրանց տունը կը մնայ ու նորէն կը պսակուի։ Ցեսակ մը այրի, այապէս ըսեմ, այն կիներն են որոց մարդեր պանդխտութեան մէջ կը գըտնուին. այս պարագայի մէջ իր էրկան տունը կը մնայ կինն. եթէ ընտանիք չունի մարդն ու կինն է էրկան ամէն բանն, իր հօր տունը կը մնայ։ Երբ ո՛չ հօր տուն ունի կինն, ո՛չ կեսրայրի տուն, ինքն իր գլխուն, առանձնավի կ'ապրի, ու եթէ զաւակներ ունի, անոնց համար հայր ու մայր կ'ըլլայ, բեսի-գլխի համար տանուտէր, հալիքդի համար ամազոն, մարդ։ Բայց շատ ատեն անտանելի կ'ըլլայ գեղջուկ կնոջ այս վիճակն, ու կը թողու իր տուն ու բոյն, իր ժամ ու պատարագը, կը թողու իր մեռեալ ու կենդանին, իր խաչ ու խաչքարն ու կը պանդխտի որ գըտնէ իր էրկին, ու այն ատեն գեղը կը կորսնցնէ ընտանիք մը, ու տան մը դուռն ու երդիքը կը դոցուի։

Կը սիրէ մեր գեղջուկուհին իր էրկին, ու անոր դէմքէն ու աչքերէն կը քաղէ իր լաց ու խինդը։ Նարօտով կը պսակէ ու կը կապէ Ցերտերը զան իր էրկան հետ, ու այս նարօտ անոր սրտի ու մտքի ծիածանն է, անոր կեանքի դաչինքը, իր ամէն գոհերով։ Լեզուի քաչքչուքներ չգիտեր, վարմունքի ծեքծեքումներ չգիտեր մեր գեղջուհին, իր սրտով կը սիրէ իր մարդն, ու իր հոգիով կը պաչտէ զան, ու անոր ու միմիայն անոր կ'ընծայէ իր սիրտ ու ծոցը, իր աչք ու աչն։ Երբ մէկտեղ են էրկան սիրով կ'ապրի ան, երբ բաժան են, էրկան անունով, անոր փափաքով։

Գեղացի մայրը կը սիրէ իր զաւակը—կը սիրէ իր աղջիկը, ու գութ ու արգահատանք կայ իր սիրոյ մէջ, կը սիրէ տղան, ու յոյս ու փառք կայ իր սիրոյ մէջ։ կը սիրէ իր որդիքը ու զանոնք ծնելէն վերջ անոնց մէջ կուղէ տեսնել իր կեանքը ու իր մէջ անոնց մահը, անոնց հողի հետ կուզէ խառնուիլ ու անոնց ստուերի մէջ լուծուիլ։ Կը սիրէ՝ հայ գեղջկուհին և իր ընտանիքը, ու յարգանք ու խանարհութիւն կայ իր սիրոյ մէջ։ իր բոլոր կեանքի մէջ կը յարգէ ան իր տան մեծերը, ու անոնց ողխինն է, օր մը ինքը կը բռնէ յետոյ անոնց տեղը, ու ինքը կը մեծարուի. այն ատեն տան մա՛յրն է ան, ու ընտանիքի խաթո՛ւնը։

Իր վարմունքի մէջ բարի է մեր գեղջկուհին, ու իր կենցաղի մէջ չարքաշ. այս հանգամանքներ անոր հոգիի այն մուխն են, որք կը մեղմեն անոր կեանքի խստութիւնները, և այսպէս քիչով կը շատանայ ու շարունակ կ'աշխատի։ Ինքը, գեղջկուհին կ'եփէ իր տան հաց ու կերակուրը, ինքը կը գզէ տան բուրդ ու բամբակը, ինքը կը մանէ տան թելն ու մանածը, ինքը կը կարէ տան շորն ու շապիկը, ինքը կը նախշէ և այն արախչիները, որոց վրայ սէր ու սրտի կիտամներ կը տեսնեն Պոլսի մէջ մեր պանդուխտ գեղացիները։ Ցնէն դուրս իր արտ ու ցանքը, իր ծառ ու պտուղը կը պահէ հայ գեղջկուհին ու իր տան մշակն է. տան մէջ տան գործերը կը յանձնէ, ու անոր ծառայն է, ու միշտ ալ իր էրկան թև ու թիկունքը, անոր կոչ ու կռնակը։

Իր տան համար են մեր գեղացի կնոջ զգացումները, իր ընտանիքի համար են անոր մտածումները, ու իր տան ու իր ընտանիքի մոքերը միայն կը պաշարեն անոր հոգին։ Մարդ կը յուզուի, կը յաւիտանայի, ըսեմ, երբ եկեղեցւոյ մը պատի ետին, արշալոյսի մը լուսումութի ատեն գետնի վրայ չոքած կը տեսնէ հայ գեղջկուհի մը, որի աղօթքն ու արցունքը այն բանը միայն կարտայտեն ու կը խնդրեն, որ չէն պահէ Աստուած իր տունը, «երբ չէն է արդէն ան.» չէնցընէ, «երբ չէն չէ՛», ու մեր գեղջկուհիի այս խառնուածքի ու հոգեկանութեան մէջն է, որ մեր գեղերու ընտանեկան կեանքի ոյժի ու զօրութեան գաղտնիքը կը գտնենք մենք։

Բան մը, որ ամբողջօրէն կը բացատրէ մեր գեղջկուհիի հանգամանքը, բան մը, որ այպէս ըսեմ, կ'որակէ անոր բոլոր նկարագիրը, իր հոգեբանութիւնն է։ հաստատ է, այո՛, հայ գեղջկուհին իր աչքերու մէջ, հաստատ է իր դէմքի վրայ, հաստատ է իր նիստուկացի մէջ, հաստատ է իր բոլոր կեանքի ու գործութեան մէջ։ Ո՛չ դէմքի մնգոր ու չըպարներ գիտէ, ո՛չ երեսի փոչի ու աւաղ, ո՛չ հագուստի սեթևեթ ու արդ ու զարդ, ո՛չ քալուածքի սիգանք ու նազանք, ո՛չ լեզուի մեղմխանք, ո՛չ շարժումի հոտանքներ, ո՛չ թատրոնի դերեր ու դէմքեր, ո՛չ քաջի դիմակներ ու մարմաջներ։ Աստուծոյ վախը ունի հայ գեղջկուհին իր սրտի մէջ ու առաքինի է, մարդու ամօթը ունի իր երեսի վրայ, ու հաստատ է, և երկնքի ու երկրի սրբութիւններու մէջէն կ'անցնի անոր կեանքը։

Կը սիրէ հայ գեղջկուհին իր լեզուն ու երկիրը, կը սիրէ հայ անուն ու եկեղեցին, ու կը պաչտէ զան։ Ե. դարու մէջ հայուհիները սարբեցին Ալարարի ճամբար ու ճակատամարտը, ու անոնք հրաշնեցին մեր երկիր ու քաջերը, ու Ցովսէփ ու Ղևոնդներ ունէին իրենց քով։ հիմա, ճիշդ այսօր մեր գեղջկուհիները կը պահին ու կը պաչտպանեն գեղերու ու շէներու մէջ մեր կրօն ու հաւատը, ու կեսրեր-սկեսուրներ ու պարտիներ ունին իրենց քով որք կ'աճըրտեն մեր կրօնը, ու կ'առաւծանեն մեր սրբութիւնները։

Մեր հին ու նոր կեանքի ու գոյութեան մէջ իր մեծ տեղն ունի մեր գեղջկուհին։ Ա՛ն է, որ պահեր է մեր կրօն ու ազգութիւնը, ա՛ն է, որ կը պահէ մեր լեզու-հաւատը, ու ա՛ն է, որ մեր հին դարերու ու սերունդներու դաւանանքը կ'անդրադարձնէ իր հանգանակով։

Լո՛յս՝ Լուսաւորչին,
Հաւա՛տ՝ Քրիստոսին,
Վա՛յ ուրացողին։

Ց. Մ. ՏՈՒՏՈՒԽԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԱՍՈՅԻ

Ձեր պատուական թերթին մէջ ժամանակէ մ'ի վեր գրական մրցման ասպարէզ մը բացուած տեսնելով, համարձակեցայ Թշուառ և մեծանուն ի տալացի բանաստեղծին՝ Տորկուատոս Տասսոյի Երուսաղէմ ազատեալ հռչակաւոր քերթուածէն ուրիշ մաս մը, այսինքն նախերգանքն ու մուտքն առ Ձեզ յղել՝ որպէս զի եթէ պատշաճ դատիք՝ ի հանդէս ածէք զայն ազգային գրագիտաց ակմբին։

Տարբեր հատուած մը յղելուս պատճառը, ճիշդ անոր համար է որ ես երբեմն Մխիթարեանց այակերտ գրով, չեմ ուզեր յոխորտաբար իմ վարպետացս հետ ի կռիւ կաքաւել, և աւելորդ և անտեղի կը համարիմ արդէն հերկուած անդաստանները կրկին արօրել, քանի որ անդին գրականութեան ընդարձակածաւալ արտորայք՝ անվչակ կը տարածուին աչքերնուս առջեւ։—Իմ նպատակս է լսել գրագիտաց կարծիքը նոր գործածած տաղաչափութեանս վրայօք, այսինքն հայկական քառանդամը եռանդամիվերածեալ՝ որով ջանացեր եմ այդ հսկայական հնաւուրց չափը արդի համեմատաբար աւելի ամփոփ Անգլիական, Իտալական գիւցազնական չափերուն և նոյն իսկ ֆրանսական Ալէքսանտրէն քանակութեանը հաւասարեցնել, փոխանակ 4, 4, 3, կամ 4, 4, 4 կամ 4, 3, 4, 3 միօրինակ և նոյնանդամ չափերը ի կիր առնու, որոնք նմանօրինակ երկարքերթուածներ կամ դիւցազներգութիւններ ի հայ հեղու համար չատերու ձանձրանալի կրնան երեւալ, ըստ կարծեաց նոյնինքն Հ. Արսենի, որուն բարձր հեղինակութիւնը այսպիսի խնդրոց մէջ ոչ ոք կրնայ ուրանալ, և ուրիշ ակնածելի անձնաւորութեանց, ընդդրս և մեր։ Ասկէ տարիներ առաջ մի և նոյն դիտամբ ուրիշ փոքր մ'ալ ղրկած էի արդէն՝ Տանդէի Հուկոլինի մահուան դրուագին թարգմանութիւնը, առ բազմարդիւն Վ. Հ. Եղուարդ Հիւբմիւլ՝ Մխիթարեան միաբանութեան պարծանքներէն մին։ Բայց ճիշդ այդ չափուց նկատմամբ իրմէ կարծիք մը չի կրցի առնուլ. թէեւ այդ թարգմանութիւնը փոքրիկ փոփոխութեամբ, 4, 4, 4 երկտասանոնեայ չափի վերածեալ, եթէ չեմ սխալիր, Բազմավէպի մէջ՝ երեն յայտագրեալ երեք ստոր ստորագրութեամբ, ի լոյս ընծայուած տեսայ քիչ մը վերջն։

Այս պատճառաւ է որ ահաւասիկ այս երկրորդ փորձը կառաջարկեմ, այլ այս անգամ առ հասարակ ամէն ազգային բանասիրաց՝ լսելու համար մասնագիտաց կարծիքը այդ մասին, թէ այդ չափերով յաջողած եմք արդեօք փոքր ի շատ հայացնելու այդ նշանաւոր քերթուածին մի մասն՝ յորմէ չորս առաջին երգերն արդէն թարգմանած ունիմք առ մեզ՝ մի և նոյն չափով, ինչպէս և ուրիշ նշանաւոր քերթուածի մը՝ երկու առաջին երգեր։

Զուզելով մանրամասնութեանց փաստաքանութեանը լիցնել այս մեր ընտրած չափուց նկատմամբ, որն որ օրագրական թերթի մը մէջ անտեղի կը լիներ նոյն իսկ։ այսու ամենայնիւ առ ի դիւրութիւն բանասիրաց, լոկ բաղդատական ցուցակ մը ներկայացնել աւելորդ չեմ համարիր Հ. Արսենեան Հայկական բառանդամին և մեր ընտրած համառօտութեանն, այսինքն և ռանդամի վերածութեան, փոքրիկ ճաշակս յարելով ի միասին՝ որով մը նամ քնդատից դիտողութեանց պատկառ՝ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԷՍԱՅԵԱՆ

Հայկական բառանդամ	Հայկական եռանդամ
10 չափք 13ին 16ի մէջ փոփոխական	7 չափք 9/12ի մէջ փոփոխական
4 4 4 4	4 4 4
3 4 4 4	3 4 4
2 4 4 4	2 4 4
1 4 4 4	1 4 4
4 3 4 4	4 4 3
3 3 4 4	3 4 3
2 3 4 4	2 4 3
4 4 4 3	
3 4 4 3	
2 4 4 3	

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԱԶԱՏԵԱԼ

ԵՐԳ Ա

ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Տորտոսա ըզհրեշտակ իւր յղէն Աստուած,
Ուր Կոմրեատոս խմբէ առեան Քրիստոսեան
Պայազատաց, ոյք միակամ, միահաւան
Պետ ընտա կարգեն այլոց զօրագլխաց.
Ցայր սակս և նա հանդէս առնել կամի իւրոց
Դրօշու դրօշու, ապա յուզի անկանին
Ընդ ճանապարհն Սիոնի Աստքայն Ցուքաց
Ցանձն իւրխաովն ի ձայն գուժին բօթարարի՝

Ա.

Սրբանուէր երգեմ ըզգէն և զօրագլուխս,
Զազատարար գերեզմանին մեծ Քրիստոսի.
Այր բազմարդիւն ուշի մրտօք բարձր բազկաւ,
Բազմաչարչար ի փառահեղն ասպարիզի.
Ընդ վայր դըժոխք ընդդիմացան, ընդ վայր աղինք
Ասիացւոց, Լիբիացւոց միահամուռ
Օժանդակեալ զի նա երկնիւնք, ի ի աչին վառ
Գուսարեաց զաստանդական ընկերակիցս։

Բ.

Ո՛վ Մուսա, դու որ ըզսարդ վաղաթարչամ
Ոչ բոլորես ըզճակատուդ ի Հելիկոն՝,
Այլ ի յերկինս յերանաւէտ պարս անմահից
Ցանմահն ասատեպ ոսկէպրսակ մէջտ նոպիս,
Դու ազդեա՛ ի լանջս ի սիրտ խանդակոփեալ
Լուսաւորեա՛ զայս իմ նրբագ, և դու ներեա՛
Եթէ զիրաւն սեթեւեթեալ պերեւեթեալ
Ցայլասեռից յաւելի զարդս ի քարտէնիս։

Գ.

Զի դու գիտես աշխարհս ընդ այն գիմեալ
Ցոր ծաւալի քաղցրածորան ընթացող Պառնաս
Եւ հեշտալուր տալոյց ի քաջ ճշմարտութիւն՝
Զօձտեալս հարուն ած ի հմրոյր հաւանութեան։
Սոյ՝ օրինակ մատուցանեմք հիւանդ մանկան՝
Ըզչրթունքս բաժակին օձեալ քաղցու,
Որ մինչ ընդ խարս ըզդառնորակն ըմպել ըզկիւթ,
Կեանս առնու ի խարկանաց անտի իւրոց։

Դ.

Մեծանոգի՛դ դու Արիոնոս որ չես թափեալ
Առ ի ժանեաց ճակատագրին, ի նաւ հանդիստն
Հանգուցանես զիս ըզպանդուխտ թափառական,
Ընդ խոչ եւ խուժ ե՛ի ծրփանաց անդնդասոյզ
Զայս իմ թերթեան զբաղթադէմ ընկալեալ
Զոր բեզդոգեես ուխտանքէր մատուցանեմ.
Իցէ թէ զքէն նոխագուշակ գրիչ նոստարիս
Համարձակիլ ոգեալ զոր արդ նշանացի։

Ե.

Եւ ասպաքէն եթէ երբէք տայէ երկին
Մակալել յանդորր ըզշօտ Քրիստոսեան,
Եւ թէ նուազ եւ հեծելազ ի սէգ Թրակայ
Կորզեսցեն զաւարն մեծ եւ զանիրաւ,
Բեզ տայն մական յերկրի իխանութեան,
Կա՛ թէ կամս գոհ չհանգեսցի ծաւալ ի ծով,
Նախանձայոյզ Կոմրեատոսի իմոց նուագաց
Ունկընդիր՝ եւ վառեսցի՛ր ի զէն և զարդ։

Զ.

Եւ ահա ամ վեցերորդ գայր լրանայր
Զի յԱրեւելս բանակն անցեալ Քրիստոսեան
Ըզնիկիա ա՛ռ յարձակմամբ և հզօրին
Անտիոքայ էր արուեստս տիրացեալ,
Ցոր և մարտիւ պատերազմաւ ընդդիմացեալ
Անհամար Արիագունդ բանակին
Եւ զՏորտոսա թափեալ ի խազմ, տեղի տուեալ
Արդ դառնաչունչ եղանակին՝ մինայր գարնան։

Է.

Եւ այն թօնուտ ձրմեռայնոյն աւարտն հասեալ
Որ զարիւնուտ զինուց լերանն էր կափուցեալ
Ցորժամ Հայրն յաւիտենից բարձր ի անմոց
Որ բնակեալն է ի վերնագոյն լուսոյ խորանս,
Որչափ հեռի կան յաստեղաց մեայլ Սանդարք
Այնքան ի վեր յաստեղազարդ կամարէն,
Ցերկիր խոնարհ դարձուցեալ զաչս և ի մի կէտ
Նշմարելով ըզհամագոյս որ ի Նըմին։

Ը.

Տե՛ս զամենայն և յԱտորիս զակրն կառեալ
Անքրիթիթ ի պայազատս Քրիստոսեան,
Իւրովսանն ակնարկելով մինչեւ ի խորս
Հեռագոտեալ արտից մարդկան ծածկագիտին՝
Տես ըզկոփրեան անձկակրօտ ի սրբութիւնս
Վանել արտաքս զամպարիշտ խումբ հեթանոսաց
Լի հաւատօք և եռանդեամբ առ ոտն հարեալ
Զամենայն փառս մահացու զմական եւ գանձս։

Թ.

Այլ եառեալ ի Բալդովին իշձք ըզձացեալ
Ազգաւոր ազատութեանց յայդ ուշաքիր,
Տես ըզՏանկրեան առեալ գարձ կենաց իւրոյ՝
Այնքան հիւծեալ անձամբ ի սէր սընոսի.
Ըզիոյեմենդ նորասացիին իւր պատութեան
Անտիոքայ նորանոր կարգս հաստատել
Եւ օրէնս եւ սովորութս եւ արուեստս
Եւ ըզպաշտօն անդ ճշմարտին Աստուծոյ։

Ի.

Եւ այնքան զուշ եւ զուրուշ հեղեալ ի սոյն
Զի չանկանի ի միտքս իւր այլ ինչ խոնա՛ն.
Տես ի Հերնալտոս մարտիկ ոգի
Անժոյժ եւ անհամբեր մրտաց աշխոյժս,
Ոչ ոսկոյ եւ մեծութեանց ծարաւ անյագ,
Այլ փառաց անչափ անեզր իրձք բոցավառ
Կուէլիոսին կամս ի շրթանց կայ մրտադիր
Ի հնաւուրց զունկն կրթեալ դիւցազնութիւնս։

Ի.Ա.

Ըզսոցա եւ ըզյոգունց ընթերցեալ
Սրտից ըզխորս միահեծան տէրն աշխարհի
Կարդաց առնէքն անդ ի պարուց լուսեղինաց
Ըզդաբրիել երկրորդ ի կարգս առաջնոց
Որ ընդ Աստուած եւ ընդ հոգիս ընտրելոց
Ի պաշտօնէ կարգեալ հրեշտակ աւետարար
Ըզմահաբանն զառ ի վերուստ եւ զաղօթս
Մահկանացուաց տարուբերեալ խառն ընդ ըզձից։

ՏՕՔԹԷՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլիի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիսոնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղա), թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, կոկորդի եւ Քթի հիւանդութիւններուն եւ էլեքտրական գարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկոթիի թիւ 75, և կէս օրէն վերջ ի Ստամպոլ Պահճէ գաբու Մէրխանէթեան դեղարանն թիւ 18։ 1175 23—39

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԿԻ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԻՐ

Մ. ՄԱՐԻԱՆՑ

Մ. 20 Պոլիս, Ֆինճանճըլար եօգուչու թ. 20
Արեւելեան Շուկայ

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կօշիկներ սովորականէն չատ աւելի ժան գներով կը ծախուին, զոր գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, ստանալով այնքան դիւրագին և լուսագոյն ապրանքներ։

1251 5—15

Տե՛ս ծանուցմանց մէջ Բարիզի Բրէնդան մեծ վաճառատանց ծանուցումը։

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ԵՒ ԻՒՐ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ

Ցատակագիծ պատկերով Վոսփորի

Վարժարանաց և ժողովրդեան համար

Յաւելուած

Կ. Պոլսոյ խաներու ընդհ. ցուցակը

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՆՑԵԱՆ

Նախնական կարգերու աշակերտաց Աշխարհագրութեան ուսումն օգտակարագոյն եղանակաւ ուսանելու համար, ներսոլոյ արդի ձեռնհաս և փորձառու մանկավարժներէ ընդունուած և քարոզուած սկզբունքն է՝ Տեղագրութիւն սկսել զայդ ուսումն, այսինքն բնական և քաղաքական դրոյց նկարագրութենէն այն քաղքին կամ գիւղին՝ որուն մէջ կ'ապրի մանուկ ուսանողը։ Տարբերնակ, անընական և միանգամայն ցաւալի է տեսնել մեր հայ վարժարանաց մէջ հարիւրաւոր հազարաւոր անմեղ մանուկներ, որոնք ի վնաս իրենց մտաւոր կարողութեանց՝ ամիսներով և տարիներով ի բերան կ'ուսանին հեռաւոր երկիրներու աշխարհագրական խրթին և անպէտ անուանց ցուցակներ, առանց դէթ մի յատակ գաղափար ընդունած լինելու այն քաղքի կամ գիւղի, նոյն իսկ թաղի մասին, որուն մէջ ծնած եւ կ'ապրին։ Ուսուցման այդ օրինակ հակամանկավարժական դրութիւն մը՝ ո՛չ միայն կը տաղտկացնէ զաշակերտն, այլ և ուսումը վնասակար և ատելի կը կացուցանէ նմա։

Փափաքելով բնական և արդիւնաւոր ճամբու մէջ դնել Աշխարհագրութեան ուսուցման եղանակն ազգային վարժարանաց մէջ՝ պատրաստեցինք ներկայ դասագիրքն, և տեսնելով որ Ազգ. Վարչութեան Ուսումն. Խորհուրդն ալ Պոլսոյ Տեղագրութեան ուսումը պարտաւորիչ ըրած է իւր պատրաստած նոր Ծրագրոյն մէջ, փութացինք հրատարակել զայն՝ նոյն Ծրագրոյն գործադրութիւնն և ուսուցչաց գործն ըստ կարի դիւրացնելու համար։

Ոչ միայն վարժարանք, այլ և Պոլսոյ ժողովուրդն և ճանապարհորդք կարող են օգտիլ սոյն գրքին ընթերցանութենէն։ Մանաւանդ առեւտրական ասպարիզի մէջ գործող անձանց համար օգտակարապէս կրնայ ծառայել այս գործն որ իրրեւ յաւելուած կը պարունակէ նաև Պոլսոյ բոլոր խաներուն ցուցակն՝ իրենց տեղերով հանդերձ։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց և Պահչէ-Գոփու Ջրավաճառաց խանութները,

Գին 100 փարա Ց. Գ. Փ.

Մամլոյ Նեբէա

Նախապատրաստական Դասագիրք Աշխարհագրութեան. Բնական, Ուսումնական և Քաղաքական։ Ց. Գ. Փալագանցեան։ Բ. տպագրութիւն, հիմնովին բարեփոխեալ և յաւելեալ։ Գին 3 ղրշ։ 1173 4—5

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՅՈՒՅՇԷՔ

Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃՈՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

693

ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՂ ՄԸ

ՎԱՆ ՍԱԽՐԶԻ. յօդացաւի մէջի ցաւի՝ թեւի և ոտքի սրդներու միակ դարման, որոյ օգտակարութեանը կը վկայեն հազարաւոր անձինք որք գործածած են զայն. կը ծախուի մեծ և փոքր քանակութեամբ, Պոլիս՝ մահմուտ փաշայի վերն, Եարըմ խանի դէմ՝ սեղանաւոր և Ջրավաճառ Սէվէրճեան եղբարց խանութը՝ թիւ 206։

1109 25—26

ԱԶԴ

Առաջնակարգ Մանկավարժ դասախօսը մը վկայեալ Ուսումն. Խորհրդոյ, պատրաստ է մասնաւոր դասեր ստանձնել տանց մէջ։ Ուզողը լրագրոյս դրատեղեակը դիմէ։

1260 3—3

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԼԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵՍԻ

Խիստ ամէնտիկեար վիլայէթի տախիլինակ Քիրմասթի գաղասընն Զաթաճա տաղը վէ հիվարը մերի օրանլարընան թախմինէն 300,000 մէթրօ միքեաալ էֆնաս մէշէ էշճարընն ֆիրուխթի մուգարրէր օլուսընտան, թալիպ օլանլարընն վէ չէրաիթը իհալէյի էյրէնմէք խթէյէնէրին Մալիյէ Նազիրի ճէլիլէսինաք Օրման վէ Մէտատին իտարէսի ումումիյէսինէ վէ մահալինաք վիլայէթ Օրման միֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ խյէմէկէրի իլան օլունուր։

3 Թշրրինի սանի 303 1147

Քէնտ

Գարէսի վիլայէթի տախիրինաք էտրէրիա վէ Այվաճըգ վէ Գալէսի Սուլթանիյէ վէ Էրլինէ վէ Լաղուսէքի վէ Պիզա գաղալարը օրանլարընան թախմինէն 300,000 մէթրօ միքեաալ քէրէսթէլիք ադ չամ վէ մէշէ վէ գայէն էշճարընն ֆիրուխթի մուգարրէր օլուսընտան, պունլարա թալիպ օլանլարընն վէ չէրաիթը իհալէյի էյրէնմէք խթէյէնէրին Մալիյէ Նազիրի ճէլիլէսինաք Օրման վէ Մէտատին իտարէսի ումումիյէսինէ վէ մահալինաք վիլայէթ Օրման միֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ խյէմէկէրի իլան օլունուր։

3 Թշրրինի սանի 303 1148

Քէնտ

Շգօտրա վիլայէթի տախիրինաք վագը Զաղէր վէ Մալիսար վէ Էշրիրօն մերի օրանլարընան հէր նէվի քէրէսթէ վէ թըրավէրս իսմալնէ սալիհ թախմինէն 300,000 մէթրօ միքեաալ էֆնաս մէշէ էշճարընն ֆիրուխթի մուգարրէր օլուսընտան, թալիպ օլանլարընն վէ չէրաիթը իհալէյի էյրէնմէք խթէյէնէրին Մալիյէ Նազիրի ճէլիլէսինաք Օրման վէ Մէտատին իտարէսի ումումիյէսինէ վէ մահալինաք վիլայէթ Օրման միֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ խյէմէկէրի իլան օլունուր։

3 Թշրրինի սանի 303 1149

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՌԱՍԿԷՐԻ

Թուզլու գուրու Իզմիր կէօնի երկիրմի իւչ պին ատէտ, պէհէր գէյէլի ճէտիտի սէբիլ զրուշ օթուզ իւչ փարա։

Էվրօփաբէարի Թիմուր գաղմա տէօրթ պին ատէտ, պէհէրի տօրուզ զրուշ օթուզ փարա։

Ադ մաղը գէյէլի ճէտիտ իբի պին, պէհէրի եէտի զրուշ։

Գուրշուն Թուզու գէյէլի ճէտիտի պին պէհէրի ալթը զրուշ։

Միլիթէնէվի պօյտա հալիս վէ պիբինճի Ինկիլիզ էյէսի ատէտ տէօրթ եիւզ էլլի, պէհէր Ինկիլիզ փարմաղը պիր զրուշա։

Հալիս վէ պիբինճի իբի ատէտի պիր փաքէթ ֆրանսզը իսմալի սամանլը էյէսի փաքէթ եիւզ, պէհէր փաքէթի օն զրուշա։

Պէշ գուլաճլըը քէպիր Գասթամունի իփի ատէտ օն պէշ պին, պէհէր ատէտի իբի զրուշա։

Պէշ գուլաճլըգ սաղիր Գասթամունի իփի ատէտ օն իւչ պին, պէհէր ատէտի պիր զրուշ եիկիրմի փարայա։

Ինճէ եէրլի գէնապը գէյէլի ճէտիտ էլլի, պէհէր գէյէլի ճէտիտի օն իբի զրուշա։

Տապաղխանէ վէ սաիրէ իչիւն միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ ոգուզ գալէմ էչեա ֆիյաթը մուրագգամալէրի թալիպլէրի էօհտէսինտէ օրուզ թըշրրինի սանի բուամինին սէքիզինճի կէնիւնէ գաբուլ պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա գաբարը գաթիլերի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ ոգուզընճը կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլինէ բաղիպ պուլունանլարըն մագամը սէրասկերի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 Թշրրինի սանի 1887 1274
Նօ. 3 1—3

ՀԱՆԶԷԱԹԻՇԷ

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ցիշեալ ընկերութիւնը հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ամէն տեսակ ապ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՔԻՐ

Պէնկաղիլէ կէօնտէրիմէք իւզրէ միւպարէա օլունճադ օյան իբի եիւղ պին գէյէի ճէտիտ տագիգին վէ կիրիտէ կէօնտէրիմէք իւզրէ եիւղ եէթմէյ պին գէյէ արքանը թէշրինի սանիի ռումինին տէօրտունճիւ չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, ինթասրնա թալիպ օյանլարին Մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուռումիյէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 Թշրինի սանի 1887 — 1272
Նո. 1 — 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՔԻՐ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչին միւպարէա օլունճաղը եիւղ էլի պին գէյէի ճէտիտ գուրու սոզանին իչպու Թշրինի սանիի ռումինին օն պիրինճի չարչէնպիհ կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, ինթասրնա թալիպ օյանլարին Մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուռումիյէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 Թշրինի սանի 1887 — 1273
Նո. 2 — 2—3

ՔՈՉՆ ՏԱՐՈՒՈՒՆ ՅՈՒՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԺԱԿԱՆ, ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԹԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ
(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պէյոպտոպ որ Սոպով

1304 ՍԷՖԷՐ 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ռնվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Ձիթիլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանքային հանքայուղերէն դուրս գալով է, չիչերու մէջ կ՝գրաւի ընդ հակասական Տր. Աբրիեանի, պատուիրակ ի դիմաց ռուսական Վոսմ. նախարարին։ Մէջն մի եղիսէր կրելու է բնական բժիշկին սառորդութիւնը։ Հատարամիտ ենք մերժելու այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքայուղին յատկութիւնն ապահովում է մարդասիրական բազմապիսի և տարբերին հիւանդութեանց մէջ, աւելի զօրաւոր եւ յօդացաւի մէջ, շաքարախտի և փտութիւնն խոխոթեանց մէջ։

Ձիթիլի չատ սիրաշահեալ հանքայուղ մ է, սեռական համար պատուական ջուր մ է եւ չատ օգտակար է այն պարագայն յրեսմ՝ յուերը վարակեալ են հասնեմարտի հեւանդութենէն առնն։ Իրենց առաջութեան նախանձախնդիր սեռիք ջրելիներու, Պէնարու եւ այլ ուրիշներն նախանձած պիտի համարին Ձիթիլն։

Ձիթիլն կը գրգռանէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պարտականները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պիտանով մնաղ մտնուկները կամէք կարելու է։

Ձիթիլի ջուրը չաքարին երկու անգամ կը զգնուի ազրիւրին, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մեր դեղարանս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանանճիւզ՝—Ռերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլա Սուտա, 169։—Պոլիս, Պ. Մէկիպի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց։—Ֆ. Թէրմիան, դեղագործ, Ճղալ օղլու, Պարկական դեղատուն մօտ։—Աչիքպաշ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր։—Ղալաթիա, Պ. Մաղոյդօ, վաճառական, Մաթրազ փողոց, 34։—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան։—Թէրապիա, Սալա Սրօնքրելօ։—Պէշիքտաշ, Սոպիրաքի Թէօխարիտի, վաճառական։—Փոտը գիւղ, դեղարան Լէվոնիտա Անթիբա։—Իսկիւտար, Սալարաքի Նուրլուքուլ, դեղագործ։

Պարապ շիշերը եւս կ՝առնուին։

1054

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ Դ. Ֆէլէտ, Կ. Պոլսոյ և Օրէսուի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թանող	Անուանք	Թանող
Ալպանս	2,000	Էդինպուրգ	4,500
Ամէրիս	3,000	Ֆարէնիս	4,300
Ամիս	1,300	Մարսէլ	2,500
Պուռնաս	3,500	Միլս	2,000
Պօրտոս	2,200	Նէրս	2,000
Զրալ	2,000	Պիէրս	5,000
Դէլրս	2,600	Ոչխար	2,000
Գուլիրաս	2,500	Պրանդ	4,500
Դանիս	2,400	Պրգս	2,000
Գաղ	2,000	Բանիքիք	1,200
Գոմ	2,700	Բալէրմ	3,200
Ֆիս	2,500	Ռաղեր	4,700
Տանիս	1,800	Գիգ	2,800
Էրաք	2,600	Իսպէթ	4,400
Տրադ	2,600	Սիրաչոս	3,200
Ֆալքոն	800	Ֆոլլ	3,000
Ֆիս	1,700	Ֆոմանս	5,500
Ֆլամինկ	1,800	Ֆոմիս	3,500
Կուլիէս	5,500	Պալէրնս	4,000
Կիգանս	2,200	Պարֆս	2,000
Գոզ	1,800	Սիլկիս	2,000
Կրոսանս	2,200	Սորէնգ	4,300
Հանկ		Թանս	1,300
Հէրս	3,000	Թ. Ռեիլ	3,600
Հիասկիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիմմերդ	1,200	Թալիս	2,800
Ձիս	2,300	Գանդ	3,600
Գէլս	2,700	Եէսս	1600
Գոֆֆ	2,200	Զէպս	3,000
Լէ	2,000	Զէրս	41,0

Սօրէնդս չագեներ ընդ հանուր վաճառքով Հրլէն մեկնած է ուսոյս 7ին և 22ին ստոր կ՝սպասուի։

ապրանքներս համար ամէն դիմաբանքնեանց դիմեցէք։

Եւ ելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԹՅՈ
Գոլոշանոց
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միսէք
Լեան Գալաթիա
551

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ
500 ֆրանգոց 2000 արժէնդիրներու բաժանեալ

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին
և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս կին

Կեդրոնատեղի 116, Բրապարակ Լաֆայէդ, Բարիզ

Վարչական խորհուրդ Պ. լը Սէնէշան որ Մոնդով (Ֆէլիքս), ատենապետ Պարոն Լէգենի, նախկին երեսփոխան Պ. Պոլէ (Լէոն) Պ. Դ. Ռոդիվալ (Դ. Ռոդիվալ և ընկերակցութիւն, սեղանաւորք)

Գործերէ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսման (Վիքտոր) Պ. Պէլիբ (Լէոն)

ՏՆՕՐԻՆ Պ. Մարիէս (Մարս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ նպատակն և առաւելութիւններն են. Խնայողութիւնն ամենուն գիւրամատչելի ընել։—Փիլ գրամ ունեցողները տեր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գուեռոյ Ֆոնտիին պարտատիրոց, ամենայն 5, 10 կամ 20 ֆրանքի վճարումներ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թոյլ տալով գնողին որ դեռ բոլոր սակը չը վճարած մասնաբաժնի վիճակահանութեան և ստանայ տոմսակներ. միանգամայն ամէն անհանգստութիւն բառնալ, ամենայն ստացագրոց գրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ խնայողական մասուններու ամենէն հանճարեղն է. սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու գիւրակցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ խնայողին կառաջարկէ երկու միաչեալ առաւելութիւններ, պարզեւի հաստատամտութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1880էն ի վեր իւր ձեռք բերած արժանի յաջողութիւնն վեր է. 1886ին ունէր ուսերի քան 96 000 յաճախորդ, որոցմէ շատերը կրկնուր պարզեւներ շահած են։

Ֆրանսայեն կամ պէլճիական մէկ կամ մէկ քանի պարտատիրոջ գնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչոյ յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժէնդիրին թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնողին։

Թուղթերու համար ընդհանուր գործակալ

6 ԳՈՒՇՈՒՄՃԵԱՆ Մուսթաֆա փաշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միրաք Մօրալեան և ընկ. գործակատարք լեպիր եւ չրջակայքը Բասմաճեանս, Իզմիր. Պ. Յ. Պ. Քարտոնան, գործակատար Գրուսայի նահանգին համար, Իրէք խան, Պրուսա. Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակատար լեպերնէ, Իզմիր. Պ. Յ. Նահապետեան, գործակատար ի Կէլիպոլու. Պ. Մարտա Գասիլեան, գործակատար Աֆիոն Գարահիսար. Պ. Զարեհ Ամիրզան, գործակատար ի Սպարթա. Պ. Պ. Կ. Պոյաճեան և Ընկ., գործակատարք ի Տրապիզոն։ 748

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԻՐԿԻ

Ի Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթի խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ազան դներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քոստիներ, օձոի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ե-թէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական գրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները եւս կ՝առնուին և ստակը եւս կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

INJECTION BROU

Անոռջապահական, ամենազդու եւ զգուշական։—Ամ անմիջապէս կը բուժէ հին և նոր սերմնահոսութիւնները։ 30 տարուան յաջողութիւն։—Կը ծախուի աշխարհիս ամէն լաւ դեղատանց մէջ և ի Բարիզ, Ժ. Ֆէրրէի դեղարանը, 102, Բիւրիլիօ փողոց, յայսմբ Պրուի։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris — 721

ԱՊԱՀՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդ հանուր գործակատար ՀԵՐՄ. ՀԵԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԼՏ ՊՈՑՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ
ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ
ԳՈՑՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ
566

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Մովային ապահովագրութիւն։—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, և Պ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մերթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 686

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
Ի ԱԶՄԱՏՈՒՆ
Ի ՊԱՏՊԷԼ ՀԱՄՈՒԶ

ՖԻՆ ԱՆՁԵԼԱՐ ԵՕԳՈՒՏՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն կապմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կապուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ
ԱՑՑԵՏՈՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատուածը ուրի իրին կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-նեղուցը, ուր կ՝ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ սրտաբք, ընտիր թուղթ, գիչ, տուտակք, պայուսակ, գրպանակ եւ եւ։
736

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԲՈՌՏԻՆԱ (Գորտիքա), Բնական
հանքային երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազգու դարման ընդդէմ արեան սակաւութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինաքի, 2, Պոլիս փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌԱՎԻՍ եւ ԲԵՌԴԻԲԻԴի, Ալոռ խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։
621

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles etc. etc., qui

Vient de Paraitre.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Les expéditions pour l'Egypte, la Turquie d'Asie et d'Asie sont faites *franco de port* jusqu'à Marseille à partir de 25 fr.

A partir de 200 fr. expédition franco de port jusqu'à destination moyennant un tarif à forfait d'un tant pour 100, variant suivant l'importance de la commande et la destination, ou franco Marseille au choix de l'acheteur.

Tout colis postal contenant pour 50 fr. de marchandises *payées d'avance*, est expédié entièrement franco de port jusqu'à la dernière station de service par le service des colis postaux.

1246 — 4—1

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոնէի գլխաւոր կանոնաւորապէս բանող

Օսմանս, Տրապիզան և Պաթում երթալիք յատուկ շոգենաւն է Ասդին որ նաւակոտեր 10ին Մարտիլիայէն և նոյեմբեր 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Ուղղուի և արդ ուղարկութիւն

Նաւագոչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ՔԻՆՈՔԷ ԲՐՈՒՆ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միսէք
Մոմխանէ փողոց, թիւ 14
556

ԲԱՌԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիոյ, Մէքէրնէկիի և Օրէսունդի գլխաւոր կանոնաւորապէս բանող

Գնացք	Թանող	Նաւապետ
Այա Սոֆիա	3,000	Զէքօ
Աքարամա	2,500	Ռանդլս
Աղգատիա	2,500	Գուլիլչաքը
Լաքոնիա	2,500	Ռուիլլօ
Մասէսանիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆոթիրէքէլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վճարք կ՝ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՌԱ ԵՒ ԸՆԿ
556 Գործակալք

Գրատնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

L'AVENIR DES FAMILLES ԼԱՎԵՐՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԻ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՑ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նոսար Մեդիֆիս որ Պէէօն ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 53 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարումնք են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վճարահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՀԻԼԼԻՆ, քժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. ԱԼԼԷՆ, նախկին սնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՆԻԷ, նախկին շահագիր չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
ՊՈՒՐ, հասութատու ի Լիոն. ԳԱԼԵՆԱՔ կալուածատեր ի Լիոն. ՊԱՌՈԴԼ կալուածատեր ի Լիոն. ՌՈՆՈ, հասութատու ի Լիոն. ԺԷՆԷՆ, ի Լիոն Մ. ժ. ԳԱՀԷՆ, հաշուակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԷՆ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր սնօրէն.

ԼԱՎԵՐՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԻ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպատակաւոր համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ՝ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել գրամագլուխին, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Բուրսայներ կուտայ թէ՝ ի փոխարէն մէկ վճարի մը և թէ ամենան հատեսու վճարներու. (Կարելի է տարբերութիւն ամենան մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունենք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարումնք կը կատարուին վիճակահանութեամբ, որը երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ՝ունենան ի կեդրոնատեղիս ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբ զորս ամէն մարդ կրնայ տեսնել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր ուրիշներ բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն դուրս։ Մեր մտս, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կամուռ կամ քիչ մը ուշ, բան գիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բաղկացեալ են, ինչպես շարժական արժէից և փոխ տրուած գրամագլխոց ապահովագրութիւն, կարուսեալ գրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գիպուածք փոխառութեանց և հարստարարուեստից և ապառաւանութեան մէջ գործածուած գրամագլխոյ, Մանանց համար Օգիտք, Հանգանան մասուկ ծերութեան համար, Ցիեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի քան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքք ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակարկներ որոց վճարմունք տեղի կ՝ունենան առանձին կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ, բան բազմանոց տարեկան։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամենան 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ հաղթեսուք կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ՝ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ անհրաժեշտ։

5 ֆրանքի ամենան բաղխ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, բան ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և 1 ֆրանքի գաղարի պարտատիրութիւն մը, որը կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ՝ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամենան հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, բան իւր ընտրութեան

1. 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տասնեակով օրը տարուէ տարի կ՝աւելցուն մինչեւ ցմեռարուն, կամ
2. 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Կակաքին Ա., կամ վերջապէս
3. 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասնեակով։

Մասն. Աջեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թիւերի վրայ։

Ի փոխարէն ամենան 8 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Կակաքին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքին վճարելի, և տալով տասնեակ օրը երթալով կ՝ուժնն մինչեւ վճարման օրը։

Մասն. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամենան 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի բան իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Կակաքին Ա. և Գարանթիի մը, կամ 1877ի Գուեռի Ֆոնտիէնն, կամ 1871 ի Վիլ տը Բառէնն, կամ Վիլ տը Մառէյլն. (այս երեք արժէքներէ արժեքի վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883ի Օպլիկատոն Ֆոնտիէսէ մը 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Կակաքին Ա. և Բանանցի պարտատիրոջ մը, շրջաբերութիւն 1883ի. Վերջապէս, ի փոխարէն ամենան 12 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սոմպրէրն Ա. ինչպես նոսա 1879ի Ֆոնտիէս կամ Գամմիեսյ Օպլիկատիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Եբոդէքսէս Օպլիկատիոնի մը (Գուեռի Ֆոնտիէնն հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որը տեղի կ՝ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բռնիներն ամենան են և 2 ֆրանքի, առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստակի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որը տեղի կ՝ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեք 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամենան բռնիները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՎԵՐՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԻ, ապահովագրական ընկերութիւն մ՝է հաստատեալ բան հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւապէս կը գործէ ընդ հակադրութիւն պետութեան։ Հետի լինելով շահագիտան կամ ստուերապան ոչ և է գործէ, ոչ և վտանգի ենթակայ է։

Իւր գանձած դրամն ընկերութիւնը կը գործածէ պետական Արժէթղթոց, Գանձոց թուղթերու կամ պետութեան, քաղաքաց և նոյնանգամ երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերելիս հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պատրոս Եֆ. Ամպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, թիւ 40, Պահչէ-գաբու, Պոլիս։ 1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"
Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, դրամագրաք և այլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս
791

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

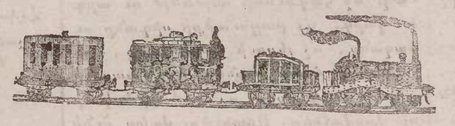

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՕԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ յետոր տեսութիւն

Կ. ՊՕԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՃԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կ. Պոլիս	6	15	6	49	7	17	7	45	8	15	8	41	9	10	10	11	10	37	11	10	11	38
Գալատա—գաբու	6	27	6	58	7	26	7	54	8	26	8	50	9	19	10	20	10	46	11	19	11	47
Եէնի—գաբու	6	32	7	2	7	30	7	58	...	8	54	9	23	10	24	10	50	11	23	11	51
Տալուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամատիա	6	39	7	8	7	36	8	4	...	9	...	9	29	10	30	10	56	11	29	11	57
Եէտի—գուլէ	6	44	7	12	7	40	8	9	8	37	9	4	9	32	10	34	10	59	11	33	12	
Մաղրիգիւղ	6	57	7	24	7	51	8	21	8	52	9	16	...	10	46	...	...	11	45	...	...
Ամ Մէէնանս	...	7	33	...	8	30	9	4	9	25	...	...	10	55	...	...	11	55	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	...	9	14	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12	3	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

ԹՈՒՃԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	44
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.